

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za tuzemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Položaj Poljske

Navzlic vsem nasprotnim videzom, ki jih vzbujajo nekatera poročila o možnosti neposrednih pogajanj za ureditev gdanskega vprašanja, je treba slej ko prej presojati gdansko napetost kot trajno nevarnost. Gdanski problem se ne da proučevati sam zase, temveč samo v zvezi s celotnim trenutnim položajem v Evropi. Zato tudi položaj Poljske ni odvisen samo od te ali one rešitve gdanskega vprašanja, saj nam prav presoja tega položaja odpira vpogled na niz zapletenih vprašanj splošnega značaja, ki se ne dajo zreducirati samo na pravno, politično, gospodarsko in tudi ne strateško plat gdanskega vprašanja. S splošnega vidika si je mogoče zastaviti samo vprašanje, ali se glede Gdanske bližajo podobni krizi, kakor jo je Evropa doživela v septembru lanskega leta, torej krizi z »monakovsko« rešitvijo, ki bi pomenila nov provizorij v mednarodnem razvoju in odložitve trajne odločitve, ali pa gre tu že za preizkusni kamen tveganja splošnega konflikta.

V obeh skrajnih primerih gre za vprašanje, kakšno stališče lahko zavzame Poljska po svojem mednarodnem položaju in po razpoloženju svojega prebivalstva. Doslej smo v tem pogledu slišali iz Varšave toliko odločnih izjav, da se zdi poljsko stališče popolnoma jasno. Tudi najnovejša izjava vodilne poljske avtoritete, maršala Rydz-Śmigłyja, objavljena v londonskem listu »News Chronicle«, ne dopušča nobenega dvoma glede poljske odločnosti, da sprejme nase tudi breme vojaškega obračuna, ako bi se z nemške strani poskušala enostranska rešitev gdanskega vprašanja. Gotovo je na poljsko odločnost vnovič vplival te dni tudi obisk vrhovnega inspektorja angleške vojske generala Ironsidea, bodočega šefa angleške ekspedicijske vojske na evropskem kontinentu. Njegovi vojaški razgovori v Varšavi se nanašajo na proučitev vseh možnosti vojaškega sodelovanja med Poljsko in Anglijo za primer izbruha vojne in tvorijo dopolnitev angleško-poljske pogodbe o medsebojni pomoči.

Poljski pogoji za sporazumno rešitev gdanskega vprašanja so znani. Poljska ne odklanja možnosti popolne spremembe sedanega statuta svobodnega mesta, zahteva pa, da so vsi njeni gospodarski interesi pri kakršnikoli spremembi povsem zavarovani, da se ne spremeni položaj poljskih državljanov v tem mestu in da se ozemlje svobodnega mesta nikdar ne izkoristi za izgraditev nevarnega vojaškega oporišča, ki bi neposredno ogrožalo poljsko neodvisnost. Ti poljski pogoji izhajajo s stališča, da je za Poljsko Gdansk življenjskega pomena, pri čemer se Poljaki radi sklicujejo na izjavo Friderika Velikega, ki je dejal o ustju Visle, da je njegov gospodar tudi gospodar vse Poljske zemlje. Svobodni Gdansk pa ne pomeni za Poljake le svobodnega izhoda na morje, temveč tudi jamstvo, da se ob Baltiku ne vsidra tuja velesila, ki bi neposredno ogrožala poljske interese.

Kakor je to utemeljevanje geopolitično točno, se vendar zdi, da ni odločilno za Poljake pri njih skrajni odločitvi o reakciji na morebitno enostransko spremembo sedanega položaja Gdanska. Dejstvo je namreč, da je Gdansk v mirnem času povsem navezan na poljsko trgovino, brez katere ne more živeti, v primeru vojne pa bi se nemško ogrožanje ne pojavilo šele s priključitvijo Gdanska, kajti nemški pritisk je mogoč že danes tako z baltičske kakor s kopne strani. Za Poljsko — in seveda še bolj za vse njene zaveznike, v prvi vrsti za Anglijo — je odločilnega pomena predvsem vprašanje, ki bi ne pomenilo le ojačanje nasprotnika, marveč bi tako rekoč že v naprej sankcioniralo dopustnost podobnih postopkov, kjer koli in kadarkoli bi se še pojavili. V gdanskem primeru, ki v nizu podobnih primerov ni več prvi, gre torej predvsem za načelno vprašanje evropske politike in le v podrejeni meri tudi za vprašanje o resničnosti pomembnosti Gdanska za Poljsko. Tega se danes tudi Poljaki v polni meri zavedajo. Zato so pohitili s svojo diplomatsko akcijo, da si svoj mednarodni položaj za primer bodočih sporov uredijo s teh vidikov.

Brez te osvetlitve gdanskega vprašanja bi si ne mogli zlahka predstavljati, zakaj je Anglija prepustila Poljski svobodo presoje o tem, kdaj bo v gdanskem primeru smatrala svoje življenjske interese za tako prizadete, da bo napad na Gdansk ali spremembo obstoječega stanja smatrala za ogrožanje svoje neodvisnosti. Do enakega zaključka pridemo tudi po drugi poti. Ne glede na končno odločitev Berlina o Gdanku je iz vseh poročil zadnjih tednov dovolj jasno, da je položaj o svobodnem mestu dejansko že zdavnaj spremenjen. Poljska pa na te dejanske spremembe doslej še ni reagirala z nobenim vidnim odporom. Kakor je znano, je pred kratkim izostala celo formalna demarš Poljske in Anglije v Gdanku. Sprito odločnosti, ki jo kažejo odgovorni polj-

JAPONSKI PRITISK NA ANGLIJO

Pri pogajanjih v Tokiu hoče Japonska pod vsakim pogojem doseči, da Anglija prizna njene zahteve na Kitajskem — Pogajanja zato ne pridejo dalje

London, 20. julija. z. Po splošni sodbi so japonsko-angleška pogajanja v zastoju. Za petek je sicer napovedan nov sestanek angleškega veleposlanika v Tokiju z japonskim zunanjim ministrom, vendar pa ni pričakovati, da bi ta sestanek dovedel do kakšnega zblizanja. Japonska vztraja na tem, da se morajo pogajanja nanašati na celokupno angleško politiko na Daljnem vzhodu, dočim je Anglija pripravljena razpravljati samo o tencijskem sporu. Vse kaže, da gre na obeh straneh za to, da se pridobi na času.

Predsednik japonske vlade Hiranuma je danes na velikem zborovanju japonskih nacionalistov naslovil na Anglijo nov opomin, češ naj končno prizna japonske cilje in naj preneha z bojkotom japonske politike. Dejal je nadalje, da je osrednji odbor za Kitajsko s svojimi številnimi pododbori izdelal načrt za gospodarsko obnovo Daljnega vzhoda. Namerava predvsem prepričati ostale države, da je potrebno priznati japonske pravice in cilje, ki si jih je Japonska jasno določila. Japonska stremi v prvi vrsti za tem, da se ojači pakt proti kominterni ter da se pri tem spoštujejo interesi vseh držav, ki so pripravljene, da se z Japonsko sporazumejo.

Diplomatski Reuterjev urednik poroča, da vlada za zdaj proučuje obsežno poročilo, ki ga je dobila od veleposlanika v Tokiju Craigiea in ki je v zvezi z njegovimi razgovori z japonskim zunanjim ministrom Arito. Verjetno je, da bodo danes poslana Craigieju vladna navodila, da bi tako mogoče nadaljevali razgovore z Arito, ki jih obetajo za jutri.

Tokio, 20. julija. AA. (Reuter) Zunanji minister Arita je danes razpravljal s predsednikom vlade Hiranuma o japonski politiki glede na jutrišnje razgovore, ki jih bo imel z angleškim veleposlanikom. Agencija Domei poroča, da stoji merodajni opazovalci na stališču, da bo japonska vlada ostala odločno pri svoji zahtevi, da mora Velika Britanija priznati japonske vojaške, politične, gospodarske in ostale ukrepe, ki jih je Japonska izdala v pokrajinah, kjer traja vojna. V nasprotnem primeru bodo pogajanja prekinjena.

Po japonskih brzojavkah, ki prihajajo iz Tencijske, je odbor za bojkot angleškega blaga izdelal poseben načrt in predlagal ukrepe, po katerih naj bi posamezne trgovske hiše prenehale prodajati angleško blago ob enem pa bi nastavile posebne agente, ki bi med ljudstvom širili protiangelski bojkot. Prav tako priporoča

odbor, da bi se ustanovila posebna kontrola nad prodajo in nabavo angleškega blaga v Tencijsu.

Skepsa japonskih listov

Tokio, 20. julija. AA. (Stefani). »Koku-min« piše o angleško-japonski konferenci ter poudarja, da Anglija vztraja pri svojem stališču. List opozarja London na težke posledice, ki bi mogle nastati v primeru, če bi se pogajanja prekinila. Japonska mora ohraniti odločno stališče in mora odkloniti sleherni kompenzacija. V splošnem je časopisje pesimistično razpoloženo in ne veruje v uspeh konference. Protiangelska akcija se še nadaljuje. List »Niči Niči« zahteva, naj vlada vloži protest proti protijaponski politiki, ki jo izvajajo francoske oblasti v Indokini, kjer so prizadeti japonski interesi.

Nov angleški protest zaradi Tencijske

Sanghai, 20. julija. AA. (Stefani) Poročajo, da je angleški konzul ponovno protestiral proti strogosti, s katero se izvaja blokada Tencijske Japonske vojaške oblasti so odgovorile, da pripravljajo še odloč-

nejše ukrepe, če Anglija ne bo opustila politike sodelovanja z maršalom Cangkajškom. Ta vest je še povečala razburjenje angleških državljanov, ki so že tako vznemirjeni zaradi glasov o morebitnem napadu na koncesije v Tencijsu. V pričakovanju razvoja dogodkov so številne angleške tiske v Tencijsu sklenile ustaviti delo.

Grožnja Rusiji

Tokio, 20. julija. AA. (DNB) V imenu vojne mornarice je dal izjavo podadmiral Kanačava, ki je poleg drugega dejal: Japonska vojna mornarica z vso resnostjo zasleduje pogoste grožnje sovjetskih oblasti, ki se nanašajo na japonske pravice do premoga, olja in ribolova v severnem delu Sahalina. Velika zabloda Moskve bi bila, če bi verjela, da je Japonska toliko zaposlena na Kitajskem, da dogodka na severnem Sahalinu ne more posvetiti nobene pozornosti.

Prijateljsko likvidiran incident s Francijo

Hankou, 19. julija. AA. (Reuter). Po vesteh agencije Domei je incident, ki je nastal med občno in francoskimi oblastmi v Hankovu o priliki proslave obletnice vojne, prijateljsko likvidiran.

Francozi zaupajo Ameriki

„V odločilni uri bodo Američani šli z Rooseveltom“

Pariz, 20. julija. AA. (Havas). Pariški listi komentirajo odgovore razprave o zakonitosti ameriške nevtiralnosti. »Journal« pravi, da je vzrok odločitve razprave iskati predvsem v metodi in ne toliko v načelni opoziciji. Vsi Američani so prepričani, da bo Amerika morala v primeru vojne podpreti žrtve napada ter bo stala ne samo na strani demokracij, temveč celo v njenih vrstah. »Epoque« piše, da Roosevelt ni izgubil upanja, da bo končno zmagala njegova teza. Roosevelt pripravlja veliko potovanje po Zedinjenih državah. Ako se mu ni posrežilo prepričati politikov, bo poskušal prepričati suvereni narod. Ko se vrne s potovanja bo mogoče našel tudi v parlamentu več razumevanja. Ako bi bil prisiljen sklicati zaradi evropskih dogodkov parlament, bo Roosevelt želel gotovo veliko uspeha. »Republique« pravi: Vsi Američani se bodo v odločilni uri zbrali okoli Roosevelta kot en moč ter poskušali skupno z njim najboljši način, da podprejo države, katerih poraz bi pomenil istočasno poraz Amerike. V tem primeru se nam bodo pridružili tudi Rusi. Do takrat pa je dobro, da zberemo vse svoje sile, s katerimi sedaj razpolagamo.

New York, 20. julija. AA. (DNB). Vse današnje jutranje časopise je pod vtisom večeršnje konference v Beli hiši in polemizira o Rooseveltovem neuspehu. Del časopisa se zavzema za Roosevelta, tako »New

York Times«, ki zastopajo stališče, da morajo Zedinjene ameriške države kljub odložitvi sprememb in pravil nevtiralnega zakona smatrati v primeru vojne Francijo in Veliko Britanijo za naravni zaveznici. List pripominja, da noben zakon o nevtiralnosti ne more Zedinjenim ameriškim državam tega preprečiti. »New York Herald Tribune« komentira večeršnje dogodke v podobnem smislu.

Ameriški vojni material za Francijo

Washington, 20. julija. AA. (Havas) Meseca junija je bilo prodanega v inozemstvu za 17 milijonov dolarjev vojnega materiala. Od tega so ga prodali samo v Francijo za 15 milijonov dolarjev.

Ameriški general v Parizu

Pariz, 20. julija. AA. (Havas). Poveljnik ameriške vojske v svetovni vojni general Pershin je prišel danes v Pariz, kjer bo ostal nekaj časa.

Kennedy pri Chamberlainu

London, 20. julija. AA. (Reuter). Ameriški veleposlanik Kennedy je imel danes dopoldne v Downingstreetu razgovor z angleškim min. predsednikom predsednikom Chamberlainom. Razgovor je trajal eno uro.

Angleške vojne dobave za poljsko armado

Težkoča v pogajanjih za angleške kredite — Poljaki odklanjajo kontrolo — Pritisk generala Ironsidea

London, 20. julija. z. »Daily Telegraph« razpravlja o kreditnih pogajanjih med Anglijo in Poljsko in piše, da je izzvala splošno presenečenje, da pogajanja kljub vsem napovedim do sedaj še niso zaključena. Po informacijah lista se angleško finančno ministrstvo brani pristati na te kredite, ker Poljska neče pristati na to, da bi se vsi krediti, določeni za nabavo vojnega materiala, izplačali v Angliji, marveč vztraja na tem, da se prepušče poljski vladi v svobodno razpoloženje. Poljska vlada utemeljuje svoje stališče s tem, da je angleška industrija trenutno prezapolnena z domačimi dobavami in ne bi mogla v določenem roku dobaviti Poljski potrebnega vojnega materiala. Sedaj se vodi pogajanja o tem, da bi se postavil poseben angleško-francoski kontrolni odbor, ki bi nadziral uporabo tega kredita. Poljska vlada to zahteva odločno odklanja. Med tem pa je prišlo v London poročilo generala Ironsidea, ki opozarja na to, da je Poljski nujno potrebno težko toplotno ter da bi bilo vsako zavlačevanje dobav lahko usodno. General Ironside predlaga, naj bi Anglija in Francija ta-

koj odstopili Poljski kot najbolj ogrožen državi vse potrebno vojno gradivo in poslali tudi potrebne instrukcije.

Tudi ostali listi se mnogo bavijo s položajem na Poljskem v zvezi z obiskom generala Ironsidea v Varšavi. Pri tem naglašajo, da rabi Poljska v prvi vrsti mnogo modernega topništva in težkih strojev ter odgovarjajočega streliva. Vse te vojne potrebine ji bodo dobavile angleške tovarne že v kratkem v tolikih množinah, da bo Poljska na mah saturirana z njimi.

Pogajanja pred zaključkom

London, 20. julija. o. Britansko-poljska pogajanja za izvozne kredite, ki naj bi Anglija dala Poljski v svrhu njene oborožitve, so pred kratkim vstala. Poljski so zahtevali deloma izvozne kredite, deloma pa posojilo v gotovini, da bi si nabavili orožje ne le v Angliji, nego tudi v drugih državah. Zahtevali so 8 milijonov funtov eks. portnih kreditov od Anglije, poleg tega pa od Anglije in Francije še posojilo v znesku 8,5 milijona funtov, h kateremu naj bi

ski krogi v gdanskem vprašanju, bi si ne mogli misliti, da se je Poljska enostavno sprijaznila z dejstvi. Edina mogoča razlaga za to postopanje je tudi tu v načelni politiki, kakor odgovarja sedanemu mednarodnemu položaju Poljske.

Kakor poročajo poljski listi, postavljajo Poljaki za sleherni top, ki pride v Gdansk, tri topove na gdansko mejo, za sleherni tank tri tanke itd. To so poljski vojaški ukrepi neposrednega zavarovanja za vsak primer. Vzporedno pa grede tudi diplomatske prizadevanja, ki se ne kažejo le v vedno tesnejšem sodelovanju z Anglijo in Francijo, temveč tudi v iskanju solidnejših osnov sodelovanja z Rusijo.

Tu prehaja seveda poljski položaj v stik s celotnim trenutnim mednarodnim

položajem, v katerem Gdansk gotovo ni bistvo, vsekakor pa važen preizkusni kamen za načelno odločitev o tem, ali naj se Evropa v novi nevarnosti spet zateče k novemu kompromisu, ali naj se dosedanja igra prekine s silo. V tem je vsa negotovost sedanjega nihanja med mirom in vojno tudi v pogledu gdanskega vprašanja, ki je predvsem načelno, potem šele poljsko vprašanje. Zato bo tudi njegova rešitev nosila v enaki meri načelen kakor poljski pečat. Poljska odločitev je po dosedanjih izjavah in po razpoloženju poljskega naroda znana, ni pa še znana načelna odločitev, ki je odvisna od nadaljnega razvoja evropske politike, predvsem od razvoja politike velesil. Končna beseda tu še ni padla.

Angleži sami prispevali 5 milijonov. Posojilo so zahtevali v zlatu.

Danes je agencija »Reuter« objavila vest da so se pogajanja premaknila z mrtve točke in da je vsak čes pričakovati njihovega ugodnega zaključka.

Angleški kredit za utrditve Dardanel

London, 20. julija. w. »Evening Standard« poroča, da je Anglija z angleško-turškim paktom prevzela obveznost, da podpre utrditve Dardanel. V to svrhu bo Anglija dala Turčiji posojilo v znesku 20 milijonov funtov (6 milijard din) za nakup potrebnega vojnega materiala za utrditve Dardanel, poleg tega pa bo stavila turškemu vojnemu ministrstvu na razpolago svoje posebne strokovnjake.

Nove francoske vojne ladje

Pariz, 20. julija. br. Mornariški minister Campinchi je danes podpisal pogodbe s celotno vrsto francoskih ladjedelnic, ki bodo takoj pričele graditi nove francoske vojne

ladje. Zgradile bodo dve križarki po 8000 ton, ki bosta opremljeni z najmodernejšim topništvom in bo njuna brzina znašala 32 vozlov na uro. Poleg tega bodo v ladjedelnicah začeli takoj graditi šest 800-tonskih podmornic.

V Kanadi grade letalska oporišča

Quebec, 20. julija. br. Kanadska vlada je sklenila zgraditi celo vrsto letalskih oporišč na obali Labradorja, ki leži severno od Quebeca. Že sedaj pa se grade velika letalska oporišča na obali Tihega Oceana.

Francoske in angleške ladje v grških lukah

Atene, 20. julija. AA. (Stefani). Izve se, da bodo francoske in angleške vojne ladje v teku tedna obiskale razne luke grških otokov. V začetku avgusta bo grška vojna mornarica imela vaje v Egejskem morju.

Odločilna diplomatska bitka za Gdansk se začne

Vesti o proglasitvi personalne unije z Nemčijo — Pospešeno nadaljevanje oborožitve Gdanska

Berlin, 20. julija. z. »Daily Telegraph« objavlja obširno poročilo svojega berlinskega dopisnika o najnovejšem načrtu Hitlerja glede priključitve Gdanska. Po tem načrtu se bo dal Hitler proglasiti za predsednika Gdanska in bi bila s tem ustanovljena nekaka personalna unija. V berlinskih inozemskih diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da je tudi ta vest samo ki naj ugotovi, kako bi na tako akcijo reagirale Anglija, Francija in Poljska. Splošno pa sodijo v Berlinu, da se že začenja doba odločilne diplomatske bitke. V zvezi s tem pripisujejo veliko važnost razgovorom angleškega generala Ironsidea v Varšavi. Nemški listi očitajo Poljski, da se igra z ognjem in da hoče izzvati oborožen spopad. Po sodbi nemškega tiska je postala Poljska docela vazal Anglije. »Berliner Börsenzeitung« znova poudarja nemško zahtevo, da se Gdansk kot izrazito nemško mesto priključi Nemčiji.

London, 20. julija. o. »Exchange Telegraph« poroča, da so pričeli v zadnjem času na mejah gdanskega področja, posebno pa v bližini Gdynje in proti jugu postavljati protiletalske topove ter graditi celo vrsto manjših utrdb. V Gdansk je prišlo te dni spet večje število tovornih avtomobilov iz Vzhodne Prusije z 20 protiletalskimi topovi in strelivom. Kopati so pričeli tudi protitankovske rove ter postavljati zapreke za tanke in protitankovske topove na najvažnejših strateških točkah.

Ustreljen poljski carinik

Gdansk, 20. julija. AA. (Pat). Danes ob 10. dopoldne so neki uradni carinar-nice v Gdanku in še dve drugi osebi prestopile poljsko mejo ter se na železniški postaji poljske carinarnice srečale z Vitoldom Budjevicem, ki jih je pozval, naj obstoje. Eden izmed trojice je tedaj ustrelil na Budjevicu ter ga na mestu ubil. Okrog pol dne je neki funkcionar obiskal komisariat in izrazil poljskemu generalnemu komisarju svoje sožalje. Gdanski tisk pa s kratkimi noticami poudarja, da je bil poljski carinik ubit na ozemlju Gdanska. Treba je poudariti, da se je incident dogodil 30 m stran od poljske meje pri mestu Treclonki. Oblasti so začele s preiskavo.

Dva poljska protesta

Varšava, 20. julija. AA. (Reuter). Poljski komisar v Gdanku Hodacki je poslal gdanskemu senatu dve not. V prvi notii protestira proti temu, da poljski senat ne spoštuje carinskih pravic Poljske v gdan-

ski luk, v drugi pa proti neupravičenemu izgonu poljskih delavcev iz Gdanska.

V Gdanku vedno več uniformirancev

Gdansk, 20. julija. br. Danes so listi objavili službeni komunik, po katerem je bila gdanska policija pomnožena na 4000 mož. Še preteklo zimo je bilo v Gdanku le 800 policijskih stražnikov. Poleg teh pa se pojavlja na ulicah v Gdanku tudi več uniformiranih hajmverovcev. V njihovi organizaciji je tudi mnogo narodnih socialistov iz Vzhodne Prusije. V Gdanku so zadnje dni rekvirirali več poslopij, da so lahko spravili pod streho vse vojaške formacije.

Ironsida zapusti danes Poljsko

Varšava, 20. julija. br. Poveljnik angleških ekspedicijskih čet general Ironside si je danes ogledal več poljskih garnizij in vojaških vežbišč. Na tem potovanju ga spremljajo poljski vojni minister general Kasiecki, ki je njemu na čast priredil tudi kosilo. Jutri se general Ironside vrne iz Poljske v Anglijo.

Brauchtisch pred spomenikom v Tannenbergu

Tannenberg, 20. julija. AA. General Brauchtisch je imel pred spomenikom v Tannenbergu govor na gojence vojne akademije iz Vzhodne Prusije. V svojem govoru se je general Brauchtisch spominjal velikih vojskovodij Hindenburga in Ludendorffa ter poudarjal zgodovinski pomen bitke pri Tannenbergu. Med drugim je dejal tudi tole: »Bodite pravi vojski v miru in vojni ter poslušajte ukaze našega vrhovnega šefa. Borili se bomo vedno za večične naše domovine.«

Letalska zapora nad Hannoverjem

Berlin, 20. julija. br. Vojaške oblasti so izdale danes odredbo, s katero so za nedoločen čas prepovedani vsi poleti preko ozemlja 40.000 kv. km. v severozapadni Nemčiji. Prizadeta je v glavnem pokrajina Hannover.

Izseljevanje Židov iz Avstrije

Dona, 20. julija. w. Po 10mesečnem delovanju centralnega urada za izselitev Židov se je izselilo iz bivše Avstrije 99.672 Židov.

Samo omejena vojaška zveza s Sovjetsko Rusijo?

Na večerajšnji dveurni seji je angleška vlada dala zopet nova navodila za pogajanja — Pariški in londonski listi so vnovič bolj optimistični

London, 20. julija. z. Danes dopoldne je imela angleška vlada dve uri trajajočo sejo, ki je bila posvečena aktualnim zunanjepolitičnim vprašanjem. V ospredju razprav je bilo poročilo angleškega veleposlanika v Moskvi o zadnjih razgovorih z Molotovom. Večerni londonski listi poročajo, da so bila na seji vlade sprejeta nova navodila, ki so bila že popoldne odpisana v Moskvo, da bi se moskovska pogajanja kar najbolj pospešila. Iz te okolnosti sklepajo politični krogi, da so moskovska pogajanja zopet prišla na mrtvo točko. Znova se širijo vesti, da bo prišlo v Moskvi zgolj do sklenitve omejene vojaške zveze med Anglijo, Francijo in Rusijo.

London, 20. julija. o. »Exchange Telegraph« poroča, da je angleška vlada sklenila poslati v Moskvo »poslednja navodila za poslanika Seedsa kot podlago za nova pogajanja z Rusijo. Navodila bodo odpisana v Moskvo še noč ali jutri. »Times« kaže v svojem članku o pogajanjih z Rusi zopet optimizem in napoveduje, da bo v kratkem sklenjen toliko pričakovani pakt o vzajemni pomoči. Na obeh straneh, ugotavlja list, slej ko prej poudarjajo, da je sporazum o najvažnejših vprašanjih že dosežen in da gre za nebstvene točke.

»Daily Telegraph« poroča, da je francoska vlada obvestila angleško, da so zadnje ruske zahteve po njenem mnenju sprejemljive. Ruski predlogi se nanašajo na angleško in francosko pomoč baltskim državam v primeru, da bi se v eni ali drugi izmed njih po nemškem prizadevanju izvršil prevrat.

Pariz, 20. julija. o. Listi izražajo zopet večji optimizem glede na pogajanja v Moskvi. Obče napovedujejo, da bo sporazum sklenjen že v kratkem. Pertinax poudarja celo, da so pogajanja tik pred zaključkom. Francoska vlada je mnenja, da je v sedanjih okoliščinah treba sprejeti ruske zahteve. Po mnenju francoskega tiska se tudi Foreign Office približuje temu spoznanju.

Danes ali jutri nov sestanek v Kremliju?

Pariz, 20. julija. br. Angleška vlada je nočjo odposlala v Moskvo nova navodila za nadaljnja pogajanja in obenem svoje

pripombe na zadnje ruske predloge. Po učeni krogi zatrjujejo, da je v prihodnjih 48 urah računati z novim sestankom diplomatskih zastopnikov Anglije in Francije v Moskvi z Molotovom.

Ruski poslanik pri Becku
Varšava, 20. julija. AA. (Pat.) Zunanji minister Beck je večeraj sprejel sovjetskega veleposlanika Saronova.

Manevri sovjetske baltske mornarice

London, 20. julija. AA. Reuter poroča iz Moskve: Paradi baltske eskadre je prisostoval razen ljudskega komisarja za mornarico Kuznečova tudi Zdanov kot zastopnik političnega urada (Polit biroja). Ljudski komisar Kuznečov je po končani paradimi na pomorske oficirje govoril, v katerem je med drugim dejal: »Mi imamo divno mornarico. Ona je pripravljena v trenutku potrebe braniti našo zemljo do zadnje kaplje krvi.«

V ponedeljek 24. t. m. bo prirejen v Moskvi sovjetski »pomorski dan«. Za to priliko bodo prispela v Moskvo številna zastopstva mornarjev baltske severnomorske in črnomoške vojne mornarice.

Pariz, 20. julija. AA. (Havas iz Moskve). Sovjetska baltska mornarica v katere sestavo se nahaja 50 bojnih ladij, se je vrnila v Leningrad po tridnevni manevri, ki so se vršili med Kronstadtom in otokoma Gotland.

Bivši sovjetski diplomat „izven zakona“

London, 20. julija. AA. Reuter poroča iz Moskve, da je sovjetska vlada objavila, da je bivši sovjetski poslanik v Sofiji Razkolnikov postavljen izven zakona. V obrazložitve tega sklepa pravi, da je Razkolnikov samolastno zapustil dolžnost in pristopil v tabor protivnikov sovjetskega reda. Razkolnikov je bil prej pomorski oficir ter je zavzemal važen položaj v sovjetski baltski eskadri; pozneje je bil preveden v diplomatsko stroko. Preden je bil imenovan za poslanika v Sofiji, je bil poslanik v Kabul, v Afganistanu, v Tallinu in Kodanju.

Požar v Londonu

London, 20. julija. o. Snoci je v okraju Warrov izbruhnil velik požar. Ogenj je nastal v neki tržnici, a se je naglo pričel širiti v sosesčino. Plameni so švigali tudi preko bližnje predmestne železniške proge in so poškodovali napeljavno električnega toka. Zaradi tega je ostal ves okraj Warrov z železniško postajo Chering Cross v temi. Poškodovani so bili tudi tri, tako da je bil promet popolnoma prekinjen. 250 gasilcev je naglo interveniralo in do polnoči jim je uspelo ogenj lokalizirati. Promet med Cheringom in Waterloojem bo prekinjen še dan ali dva. Človeških žrtev k sreči ni bilo. Materialna škoda, ki jo je povzročil požar, pa znaša več tisoč funtov.

Nesreča švicarskega potniškega letala

Curih, 20. julija. z. Danes opoldne se je ponesrečilo švicarsko potniško letalo, ki opravlja promet na progi Curih-Dunaj. V bližini Konstanze ob Bodenskem jezero je tresčilo iz neznanega vzroka na zemljo ter se popolnoma razbilo. Pilot, radiotelegrafist in trije potniki so se ubili.

Preprečena nesreča v beliškem rudniku

Liege, 20. julija. a. (Havas) Požar je ponoči uničil električni kabel ki veže centralo z električnim transformatorjem rudnika Lumburg ob Mezi v dolžini celih 1500 m. Ker je zaradi tega prekinjena struja je ostalo v rudniku 1200 rudarjev, ki ne morejo iz rudnika, ker dvigalne priprave ne delujejo. Po zadnjih vesteh je začelo rudarjem primanjkovati zraka. Rudarji so zbrani na dnu rova. Ravateljstvo rudnika se trudi rešiti delavce. V to evro poskušajo v posebnih cevah dovajati zrak.

Bruselj, 20. julija. br. Dopoldne se je ponesrečilo obnovitveni električni zvezec. Vse naprave so zopet delovale in v par urah so rudarje rešili. Nekateri so bili že tako onesposobljeni, da so jih morali spraviti v bolnišnico.

Vremenske nepravilnosti

Atene, 20. julija. AA. (Stefani) Vročina je tako močna, da se žetev opravlja skoro v vsej Grčiji samo ponoči.

Carigrad, 20. julija. AA. (Havas) V pokrajini Izanbul je prišlo do poplavl. Pri katerih je izgubilo življenje več ljudi. Tu di materialna škoda je velika. Pritoki reke Kizil Irmaš so prav tako narasli in je tudi tam prišlo do večjih poplavl.

Stockholm, 20. julija. AA. (Stefani) V pokrajini Godesborg je besnela stahovita nevihta. Škoda je mnogo. Strele so uničile številne električne naprave predvsem transformatorje in je bilo delo v več industrijskih podjetjih začasno ustavljeno.

Mexico, 20. julija. AA. (Havas) Zaradi poplavl reke San Francisco so uničene cele ulice mesta Pueblo. Število smrtnih žrtev znaša do zdaj čez 100. Materialna škoda se ne da ugotoviti. Oblastva organizirajo pomoč.

London, 20. julija. br. V Veliki Britaniji so večeraj divjale velike nevihte. V Cumberlandu je več strel razjedalo električne napeljave, tako da je bil tok na ozemlju 1000 km prekinitven. Toda antena velike radijske postaje Droitwich je bila poškodovana.

Ankara, 20. julija. AA. Snoci je izbruhnil strahovit požar v Ankari, ki je popolnoma uničil okoli 20 trgovin in 10 velikih poslopij. Požar je povzročil okoli 30 milijonov dinarjev škode samo na zgradbah

Beleške

„Potrpljenje!“

Pod tem naslovom odgovarja večerajšnji »Slovenec« zagrebškemu »Obzorju«, ki je v svojem uvodniku o sporazumu med drugim napisal, da je »že zadosti čakanja in taktiziranja«. »Slovenec« pravi v svojem odgovoru med drugim:

»Sporazumom moramo računati kakor z gotovim dejstvom. Dneva in pratike pa žali bog ne moremo povedati. Kdaj bo dogotovljen tak državni akt, kakor je sporazum, ni mogoče povedati, kakor svoj čas tudi Deak in Strossmayer nista mogla povedati, katerega dne se bo podpisala hrvatsko-ogrska nagodba. To so vendar stvari svetovnega pomena, ki potrebujejo pile do zadnjega dne in morajo biti pretehtane tako v podrobnostih kakor v celoti, preden naj postanejo obče veljavni in za cela desetletja namenjen zakon. Torej potrpljenje!«

Dr. Laza Marković

o svoji akciji

Splitska »Nova doba« objavlja pismo našega poslanca dr. Laze Markovića. V pismu pravi dr. Marković, da se vrše že skoraj tri mesece razgovori med predsednikom vlade Cvetkovičem in dr. Mačkonom o rešitvi hrvatskega vprašanja in novi ureditvi države. »Nekateri mislijo, pravi drugi, da se ti razgovori preveč zavlačujejo. Pozabljajo pa, da tako velikih vprašanj ni mogoče urediti in rešiti preko noči. Pogajanja še niso končana. Zaradi tega tudi še ni mogoče ničesar reči o njihovi vsebini in rezultatu. Mi vsi želimo, da se uspešno končala, kar bo samo v interesu velike bodočnosti naše Jugoslavije.«

Dr. Marković razpravlja o potrebi združitve vseh radikalov in pravi: »Po mojem mnenju je nezbežna združitev vseh radikalov in obnovitev stare radikalne stranke. Združitev vseh radikalov bo težka naloga in se bomo morali pri tem boriti z različnimi ovirami. Z obnovo radikalne stranke bomo najboljši služili tako državi, kakor kralju in mnogo doprinešli k sklenitvi sporazuma med Srbi in Hrvati.«

Kakor je znano se dr. Laza Marković skupno z bivšim ministrom Anto Radojevičem zavzema za to, da bi se združitve vseh radikalov izvedla na ta način, da bi se staroradikalna skupna Ace Stanojevića in Miše Trifunovića združila v JRZ, odnosno v celoti vstopila v to stranko.

Beograd dobi novo državno bolnico

Beograjski listi poročajo, da se je vršila v ministru za socialno politiko in narodno zdravje konferenca, na kateri so razpravljali o položaju v beograjskih bolnicah. Po poročilih šefov posameznih bolnic je izjavil minister za socialno politiko Miloje Rajaković, da bo zgradila država novo veliko državno bolnico v Beogradu. Pripravljeni so že vsi načrti in bodo dela financirali na račun nedavno vpeljanega državnega sanitetskega fonda. Z deli bodo pričeli že v najkrajšem času in računajo, da bodo vsa poslopja gotova do konca prihodnjega leta.

Trenja med Nemci v Jugoslaviji

Na veliki skupščini vojskovodskih Nemcev v Apatinu, o kateri smo že poročali, je eden nemških voditeljev Matzer v svojih izjavah med drugim rekel, da se ozanjalci nove nemške ideologije v Kulturbundu nahajajo v defenzivni predkatališko duhovščino. Na to trditve odgovarja »Die Donau«, glasilo nemških katoličanov v Jugoslaviji. List pravi, da sta bili vera in duhovščina v nemški narodni skupini spoštovani in upoštevani, dokler niso pristali »Pokreta za narodno obnovo« (Erneuerungsbewegung) začeli agitirati za novi nemški svetovni nazor. Nato nadaljuje:

»Zlasti med nemško mladino se je začela gonja proti papežu, škofom in duhovnikom in to čisto z nedovoljenimi sredstvi. Na apatinski skupščini se je pokazalo, da ne gre za narodne probleme, temveč za svetovni nazor. S tem, da je bilo v Apatinu proglašeno »novo nemško gledanje na svet«, je bila napovedana borba vsemu kar je krščanska. Zakaj nihče ne more biti prepričan pristati novega nemškega svetovnega nazora in obenem dober kristjan. Smešna in zmerjena »crna fronta« se je dvignila k obrambi. V tej fronti niso samo duhovniki temveč vsi zavezniki katoličani.«

OJNS v ptujkem srezu

V nedeljo je bil v Ptujcu v Narodnem domu pod vodstvom g. Lovra Petrovarja pripravljeni sestanek mladine JNS iz ptujkega sreza. Na sestanku je poročal banovinski tajnik Andrej Uršič, katerega izjava je prisotni vzheli z odobravanjem na znanje. Sklenjeno je bilo da v mesecu avgustu obnem z redno skupščino sreske JNS tudi ustanovna sreska skupščina OJNS za ptujski srez. Osnovan je bil pripravljati odbor, v katerem so zastopniki raznih občin ptujkega sreza.

Spremembe v slovaškem tisku

Predsedništvo slovaške ljudske stranke je na svojem poslednjem zasedanju sklenilo, da se sedež izhajanja slovaškega dnevnika »Slovenska Politika« prenese iz Bratislave v Žilino. »Slovenska Politika« bo samo še do konca tega tedna izhajala v Bratislavi. Namesto »Slovenske Politike« bo v Bratislavi izhajal nov dnevnik, katerega ime pa še ni znano. Glavni vladni organ ostane slej ko prej »Slovaček«.

Italijanski odgovor na turški revizionizem

Poročali smo že o turški reviziji, ki zahteva glede Dodekaneza kakor so jih objavili nekateri vodilni turški dnevniki. Na njih pisanje odgovarja sedaj rimski oficirni organ »Giornale d'Italia«, ki najprej dolži Anglijo in Francijo, da sta s svojo politiko obkroževanja osi Rim-Be-lin opogumili Turke in prevzeli s tem težko odgovornost za načrtljivi razvoj dogodkov v Sredozemlju. List piše nato dobesedno: »Italija, ki v zavest svoje moči ne bo izgubila svoje priprave, ne more mimo tega, da zavzame odločaj še jasnejše stališče nasproti vsem sovražnim aktom obkroževalnih veličin, ki so zdaj znova potrjeni s dokazi. Pisanje turških listov je znova pokazalo, da so bili italijanski vojaški ukrepi.«

Kralj odšel z Jadrana

Do Splita je potoval ob obali z avtom — Velike množice ljudstva so ga povsod navdušeno pozdravljale

Kotor, 20. julija. p. 40 dni je Nj. Vel. kralj Peter prebil na divnih plažah našega južnega Jadrana. Danes je zapustil Milocer. Po vsej poti proti Splitu so ga pozdravljale množice ljudi, ki so mlademu vladarju prirejale za slovo nepisno navdušene manifestacije. Vsa stik mladega vladarja z ljudstvom je potrdil tradicionalne zveze doma Karadjordjevičev z našim narodom.

Kralj je s svojim spremstvom ob 8. zjutraj zapustil Milocer. Potoval je z avtomobilom. Že ob 8.10 je bil v Budvi, kjer so bile že zbrane množice ljudstva, ki so ga burno pozdravljale. Ob 8.40 je vrsta avtomobilov prispela v Boko Kotorsko, kjer so se avtomobili z brodom prepeljali preko zaliva do Ercegovega, kjer je sprejela vladarja zopet velika množica ljudstva z navdušenimi manifestacijami. Po vseh ulicah se je trlo ljudstva in viharno pozdravljalo mladega vladarja, ki se je v teh dneh najširši mslojem prebivalstva južnega Primorja tako zelo priljubil. Iz Ercegovega je vodila pot proti Dubrovniku, kamor je

kralj prispel ob 10.45. Čeprav njegov prihod ni bil napovedan, so bile ulice v hipu polne ljudi, ki so vladarju nenehoma vzklikali in ga pozdravljali, dokler jim vrsta avtomobilov ni izginila izpred oči. Tako je šla pot mladega vladarja ves čas proti severu vse do Splita.

Split, 20. julija. o. Že dopoldne so se v Splitu razširile vesti, da pride kralj v Split. Na javnih poslopijih, na ladajah in na privatnih hišah so izvesili državne trobojnice. Popoldne se je pričela zbirati ogromna množica ljudi in zlasti mladine okrog postaje, na Wilsonovi obali pa tudi po drugih ulicah, po katerih je imel priti kraljev avto. Zastopniki oblasti so se zbrali na postaji. Med njimi so bili ban dr. Bujić, škof dr. Bonefatić, general Kristić in kontreadmiral Marjašević.

Ob 18.30 se je kralj pripeljal. Vodil je svoj avto sam, poleg njega pa sta bila še dva njegova šolska tovariša. Na postaji so ga pozdravili zastopniki oblasti, a množice so mu povsod prirejale viharne ovacije.

Najvišje angleško odlikovanje kneza namestnika

London, 20. julija. AA. Včeraj je angleški kralj Jurij VI. podelil jugoslovanskemu knezu namestniku Pavlu v Buckinghamski palači odlikovanje reda hlačne podveze. To je najvišji in najstarejši red na angleškem dvoru. Ustanovljen je bil že v 14. stoletju od kralja Edvarda III. Posvečen je patronu angleškega naroda sv. Juriju. Vsako leto svečano proslave v Windsorju na dan sv. Jurija ustanovitev tega reda. Prvotno je nosilo ta red razen kralja samo 25 angleških plemičev. Zdaj se red

hlačne podveze izjemoma podeljuje tudi tujim vladarjem. Poleg angleškega kralja so odlikovani z njim vojvoda Windsorski, vojvoda Kentški, italijanski, švedski, belgijski in rumunski kralji, japonski cesar in nekaj članov najstarejših angleških plemiških rodbin.

Snoci je bila v Buckinghamski palači prirejena zabava na čast Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu in knežinji Olgi. Navzočnih je bilo okoli tisoč povabljenih iz najvišjih angleških družabnih krogov.

Predsednik Cvetković o novih sodniških uredbah

Postavljanje sodnikov — Strožja disciplinska odgovornost — Prepoved političnega udejstvovanja

Beograd, 20. julija. a. O priliki izdavanja uredb o sodnikih je predsednik ministrskega sveta in notranji minister Dragiša Cvetković dal novinarjem tole izjavo:

Poleg priznanja, ki ga dolgujemo sodniškemu stanu, hočem omeniti, da je v organizaciji našega pravosodja dosti nedostatkov. S temi nedostatkami sem se imel priliko predvsem seznaniti kot zastopnik pravosodnega ministra. Ob tej priliki sem izvedel stalnost sodnikov ter se že tedaj prizadeval, da bi se v našem pravosodju izvedle reforme, ki jih zdaj s temi najnovjšimi uredbami uresničujemo. Nedostake v organizaciji našega pravosodja je poudarjalo leta in leta tudi udruženje sodnikov ter zahtevalo, da se odpravijo.

Prvi in najvažnejši postopek do dobre ureditve pravosodja je, da se dosledno izvede neodvisnost sodnikov, predvsem pa da postavljanje sodnikov postane neodvisno od kakršnihkoli vplivov, ki nimajo s pravosodjem nobene zveze. Z novo uredbo bo do skrajnih možnosti zagotovljeno nastavljanje sodnikov izključno na kvalifikacijski podlagi, to je po osebnih sposobnostih kandidata. V zvezi s tem se je pokazala potreba, da se z ozirom na nov položaj sodnikov uredi tudi vprašanje njihove odgovornosti. Ker se sodniki zaradi svoje stalnosti ločijo od ostalih državnih uslužbencev, je šlo naše prizadevanje za tem, da se glede njihove odgovornosti določijo strožji predpisi. V uredbi o odgovornosti usodnikov se zahteva njihova popolna delovna politizacija, kar je bila težnja sodniških krogov že dolgo vrsto let. Če hoče biti naše pravosodje na višini, mora biti daleč od vsakega strankarskega vpliva. Vsako

vmešavanje sodnikov v strankarsko-politične zadeve je škodljivo za sodstvo, ker tako vmešavanje zelo lahko zbudi med ljudstvom prepričanje, da so sodišča pristanska. Po predpisih uredb, ki se nanašajo na depolitizacijo sodnikov, je določeno, da sodnik sme izražati svoje politično prepričanje samo pri volitvah, za vsako drugo strankarsko delovanje pa bo disciplinsko odgovoren.

Če hočemo biti sodniki na višini, ki odgovarjajo njihovega poklica v vseh pravnih disciplinah — in to je eden pogojev za pravilno izvrševanje njihovega poklica — morajo zasledovati strokovno književnost in razvoj pravne vede. To vsekakor zahteva materialnih žrtv, ker morajo sodniki nabavljati potrebno pravno literaturo. Na to se je vlada odzvala in je izdala uredbu o posebnem dodatku za sodnike, pri čemer je upoštevala finančne možnosti državne blagajne.

Velike važnosti za ogled pravosodja so tudi dobro urejena sodna poslopja in sodni zapori. Prav tako pa so velike važnosti za ljudsko mnenje o sodiščih dobro urejene zemljiške knjige, ki bi jih bilo treba čimprej urediti v vseh krajih, kjer jih do zdaj še nimamo. Da glede sodnih poslopij za vlado potreben red in da se stavi v red tudi zemljiške knjige, je kr. vlada sklenila ustanoviti posebni sklad, ki bo služil potrebam v te namene. S tem namenom so bile uvedene nove, zelo neznatne sodne takse. Z uredbi je določena pravilna porazdelitev sredstev tega sklada na posamezna področja apelacijskih sodišč. Takšen sklad imajo že v bratski Bolgariji in je rodil zelo dobre uspehe.

Pravilnik o loterijah in tombolah

Beograd, 20. julija. p. Kmetijski minister je izdal pravilnik o loterijah, tombolah in drugih takih igrar. Po pravilniku sme minister po zaslišanju upravnega odbora državne razredne loterije dovoliti posameznim ustanovam prirejanje loterij, tombol in podobnih iger. V bodoče se nobena taka prireditev ne bo smela prirediti brez dovoljenja kmetijskega ministrstva. Loterije se bodo smele dovoljevati, če bodo njih dobitki v blagu ali pa če bo skupna tržna vrednost dobitkov znašala najmanj polovico vseh izdanih srečk. Število in cena izdanih srečk se bosta določili glede na vrsto igre in druge okoliščine, posebno pa na velikost in socialno strukturo kraja, v katerem se bo igra vršila. Minister sme dovoljevati tombole z denarnimi dobitki pod pogojem, da znašajo tudi ti najmanj polovico bruto zneska izdanih kart.

Prošnje za dovoljenje iger je treba predložiti kmetijskemu ministru preko pri-

stojnih upravnih oblasti prve stopnje. V prošnji bo treba označiti vrsto igre, kakor tudi vrsto igrar. Pristojna upravna oblast bo oddala prošnjo banski upravi in ta kmetijskemu ministru obnem o njenem poročilu glede števila in cene srečk ter z vsemi obvestili o velikosti in socialni strukturi kraja, v katerem naj se vrši zaprosena prireditev. Istemu prosluče se sme dovoliti prireditve le ene igre v teku enega koledarskega leta in le v kraju, kjer ima svoj sedež ali bivališče.

Sokolska poklonitev na otoku Vidu

Parnik »Lovčena«, 20. julija. AA. Sokoli ki potujejo na »Lovčenu«, ki vrši promet na redni balkanski progi, so položili danes venec na grob junakov na otoku Vidu in v »modro grobnico« ter izrazili s tem dostojno spoštovanje padlim vojakom.

Rudarska stavka v Trepči

Kosovska Mitrovica, 20. julija. p. Stavka rudarjev v rudniku Trepči se je danes razširila še na rudarje rudnika Zvečan. Na delo pa hodijo še delavci, ki so zaposleni pri črpalkah, kompresorjih za zrak in v električni centrali, ker bi zastoj obrata pri teh napravah povzročil v rovin poplave. Delavci se pritožujejo zaradi neugodnih delovnih pogojev, pod katerimi so morali doslej kopati rudo. V rovin je bila ponekod temperatura stalno okrog 40 stopinj Celzija. Če je kakšen delavec obolen, je bil baje takoj brez odpravnine odpuščen. Pogajanja za zboljšanje delovnih pogojev so se vršila že tri mesece, a doslej brez uspeha, zato so se rudarji kontno odločili za stavko.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za 21. julij: Po večini jasno in toplo vreme po vsej državi. V zapadnih krajih delno oblačno. Dunajski: Pojemanje oblačnosti, še topleje.

Naši kraji in ljudje

Posvet o rudniku in rudarjih v Kočevju Soglasno sprejeta resolucija in obljubljeni podpore za rudarje, ki hočejo delati, miloščino pa odklanjajo

Ljubljana, 20. julija

Konferenca o kočevskem rudniku in rudarjih, ki se je vršila danes dopoldne v Delavski zbornici ob udeležbi delavskih in rudarskih zastopnikov ter vseh ostalih merodajnih činiteljev, naj bi bila prvi korak k temu, da se obljube, ki jih rudarji poslušajo že dolgih šest let, končno izpreme v dejanja. Na ta dejanja čaka sto kočevskih rudarjev s svojimi družinami že celo vrsto let, položaj se iz leta v leto slabša in je v zadnjem času postal neznosen, saj se vrši delo v rudniku le dobro tretjino meseca, ostali dve tretjini pa morajo rudarji praznovati.

Konferenco je otvoril tajnik Delavske zbornice g. Hafner, ki je pozdravil navzoče zastopnike in na kratko razložil, čemu je prišlo do te konference, katere so se med drugimi udeležili: za banko upravo načelnik g. Kosi, za rudarsko glavarstvo v Ljubljani g. inž. Čuček, za sresko načelstvo v Kočevju načelnik Breziger, za poglavarstvo mestne občine Kočevje g. župan Lovšin, za direkcijo dr. železnice v Ljubljani g. dr. Jevšek, za Zvezo industrijev g. Koser, ravnatelj TPD g. Skubec, štirje narodni poslanci, dva banska svetnika, zastopnik načelstva II. skupine rudarske zadruge iz Trbovelj g. Pliberšek, za Lokalni odbor II. skupine v Kočevju g. Höglar, za Zvezo rudarjev v Jugoslaviji g. Arh, in zastopniki strokovnih organizacij.

O položaju kočevskih rudarjev so najprej poročali zastopniki delavcev in rudarjev. G. Rozman je poudaril, da so si po krizi, ki je svojačasno prizadela vse naše premogokepe vsi drugi bolj ali manj pomagali in delajo normalno, le kočevski rudnik je ostal težko prizadet do danes. Danes tudi tekstilne tovarne ne nudijo več polne zaposlitve, tako da so družine rudarjev odvisne skoraj izključno od dela v rudniku. Ureditev tega vprašanja pa zahtevajo tudi nacionalni oziri, saj je Kočevje silno izpostavljeno škodljivi tuji propagandi. Odvrčeti je treba vse ozire in videti v tem vprašanju samo našega človeka, našega delavca, ki mu je nujno treba pomagati. Če se je v vseh drugih rudnikih položaj lahko popravil, se bo tudi za teh sto rudarjev morala najti rešitev!

Kočevski poslanec g. Rigler je poročal o dosedanjih intervencijah in deputacijah, ki so našle tako malo pravih razumevanj v Beogradu. Vse to vprašanje zaposlitve kočevskih rudarjev bi bilo rešeno s povišanjem kontingenta s tisoč na 1.500 ton, za katerega je ljubljanska direkcija že tudi dala izjavo, da ga lahko porabi. To zvišanje bi pomenilo za rudarje 20 šihov mesečno in rudarjem bi bila zagotovljena vsaj gola eksistenca. Načelnik Stefanovič je to zvišanje že tudi obljubil poslancu in delav-

skima zastopnikom, vendar pa je pozneje to svojo obljubo zatajil. In namesto da bi se naročilo zvišalo, se je kmalu potem še znižalo.

G. Pliberšek je poudarjal, da kočevski rudarji pričakujejo rešitev položaja od današnje konference in zastopniki ne smejo spet praznih rok med nje. Položaja, v katerem se nahajajo kočevski rudarji, bi se morala vsa Slovenija sramovati. G. Pliberšek se je obrnil na ravnatelja TPD s prošnjo, da skušajo rešiti ta problem z zaposlenjem delavstva, v kolikor pa to ne bi bilo mogoče, pa naj se rudarjem in njihovim družinam pošlje takoj pomoč s strani socialnega skrbstva, bednostnega fonda in banovine ter Delavske zbornice.

V imenu rudarjev je g. Höglar izjavil, da rudarjem ni do podpore, marveč zahtevajo dela. Kulturni škandal je, kakšnemu zasmejanju morajo biti izpostavljeni rudarji in kolikokrat morajo slišati posmehljiva vprašanja, zakaj ne gredo

Generalni direktor TPD g. Skubec je podal pojasnila glede dobavnih pogojev v prejšnjih letih. V zadnjem času je padel ta kontingent za Kočevje na 1.000 in celo na 900 ton mesečno. Kočevski premog je dobro uporabljiv za železnico in je njegova cena tako znižana, da železnica gotovo najde svojo rentabilnost. Ljubljanska direkcija pa se je že itak izjavila za uporabo 1.500 ton mesečno in s tem bi bilo vprašanje za poselitve kočevskih rudarjev rešeno. Povečani kontingent seveda ne bi smel iti na račun kakšnega drugega rudnika, če je pa to neizogibno, potem naj bi šel na račun vseh rudnikov v državi.

Strokovne organizacije in II. skupina so pripravile predloge o soglasnih zahtevah vseh kočevskih rudarjev:

1. da ostanejo zaposleni vsi rudarji in se ne izvede niti najmanjša redukcija sedanjega staleža.
2. da se zasigura vsaj 20 dni dela v mesecu.
3. da se v času, dokler ne bo zagotovljena taka zaposlitev, materialno podpro stradaljoče rudarske družine.

Direkcija dr. železnice naj takoj obnovi svojačasno že stavljeni predlog, da se s takojšnjo javnostjo kontingent dobave premoga iz rudnika v Kočevju za železnice v dravski banovini zviša od 1.000 na 1.500 ton, za bodoče budžetno leto pa naj se zagotovi mesečni kontingent 2000 ton. Organizira naj se tudi javna pomožna akcija, katere vodstvo naj prevzame poseben odbor.

Generalni ravnatelj TPD je obljubil rudarjem za prvo pomoč 10.000 din, pa tudi ostali zastopniki so obljubili gmotno pomoč.

Sokoli v tekmi za meč kralja Aleksandra I.

V priznanje za že izvršeno in v izpodbujo za še požrtvovalnejše delo je pokojni kralj podaril sokolstvu stalno prehodno darilo, meč kralja Aleksandra I.

V soboto in nedeljo 22. in 23. t. m. bodo petič prirejene tekme, na katerih bodo tekmovalci društvene in župne vrste, sestavljene iz najboljših tekmovalcev. Tekme obsegajo vaje na vseh štirih glavnih orodjih, preskok, preko konja, met diska, skok v daljino, tek preko zaprek in proste vaje. Ker je program tekem prilagojen programu olimpijskih tekem za Helsinke, je to že nekakšna priprava za mednarodne tekme.

Iz Slovenije se bodo udeležile tekme štiri vrste, in sicer bodo dale celjska in gorenska župa po eno vrsto in ljubljanski Sokol dve vrsti v dema telovadca Sokola II. ljubljanski Sokol, ki se je pri vseh štirih tekмах priboril dragoceni meč in ki je že pri zadnjih 2 tekmah sam postavil po dve tekmovalni vrsti, bo imel letos težavnejšo nalogo kakor kdajkoli prej. Beograjsko društvo, ki vadi sistematično pod vodstvom br. Kovača, ima v svoji sredi več

mednarodnih tekmovalcev, ki so resno sklenili v plemeniti borbi odvzeti meč ljubljanskemu Sokolu. Tudi celjsko in zagrebško društvo imata ta namen in se prav resno pripravljata. Ljubljanski Sokol se zaveda nevarnosti, ki mu preti in se tudi pripravlja z vso vmo. Napel bo vse moči, da dokaže svojo premoč ter si petič zaporedno pribori prvenstvo vrst v višjem oddelku. Skoro vsi naši najboljši znani mednarodni telovadci bodo nastopili, vsak za svoje društvo. Največ jih bo zbranih v beograjski in ljubljanski vrsti, zato bo med tema dvema vrstama najbrž najostrejša borba.

Vendar pa niso izključena presenečenja, kakor je bilo presenečenje na I. tekmi I. 1925. v Beogradu. V Celju se vadijo zelo marljivo in vztrajno bratje celjske župe pod vodstvom br. Grlica, na Jesenicah pa je br. Pristov zbral mlade telovadce.

Tekme obetajo biti prav zaradi izravnosti sil zelo zanimive. Po njih izidu bomo lahko presodili napredek sokolstva v Jugoslaviji.

Zadnji naši se vračajo iz Bolgarije

Sofija, 19. julija

Jutri zapadejo ugodnosti, ki so jih bili deležni udeleženci IX. vsejunaškega zbora v Sofiji. Tisočih sokolskih članov iz Jugoslavije so odpotovali večina s posebnimi vlaki, kakor so tudi semkaj prihajali. Dan po izletu 13. t. m. so zapuščali Sofijo posebni sokolski vlaki v razdobju vsake ure.

Tudi za odhode je bilo poskrbljeno. Prtljago so prepeljali ob skrbi posebnih rediteljev na postajo s kamijoni. Člani, članice, moški in ženske naraščaj pa so na čelu z godbami in razvitimi prapori korakali bučno pozdravljeni na kolodvor. Spomini na petdnevno bivanje v Sofiji in na izlete v okolico, na veličastne prireditve na stadionu, v raznih ostalih prostorih in v mestnem parku bodo ostali vsem tisočem iz Jugoslavije nepozabni.

Tisoči so se vrnili, domov s skupnimi transporti, stotine izletnikov pa so izbrali izredne železniške ugodnosti za ogled po bratski zemlji. Večina ostalih je imelo posebne pasose, na bolgarski legaciji v Beogradu pa so vsem izletnikom za junaške slavnosti delili posebno brezplačne turistovske vizume ter nudili ugodnosti 65% popustov na železnice.

Mnogi sokolski izletniki, ki pa so se šele za časa bivanja v Sofiji odločili, da si ogledajo po zaključnih slavnostih Plovdiv, Staro Zagoro, dolino cvetja ali pa odidejo celo na skrajni konec Bolgarije v Varno ob Črnem morju, pa so dobili v posebni pisarni na stadionu posebne dovolilnice za potovanje po Bolgariji. Iz skupnih vizumov so jih ljubljanska policijska oblastva izpislala in jim izstavila potrdila za zaseben povratek preko meje v Jugoslavijo. Na ta način je ostalo v Bolgariji več sto naših bratov in sester.

Kamorkoli si prišel te dni po Bolgariji, povsod si naletel na večje ali manjše sku-

pine, ki so si ogledovale pestro podeželsko življenje bratske Bolgarije, domala vsi pa so prebili nekaj toplih dni v valovih kraljeve Črne morja, kakor imenujejo Bolgari Varno, svoje najbolj elitno obmorsko letovišče.

Prijetno je bilo srečanje naših izletnikov s člani ljubljanske JB lige, ki je prav te dni dospela v večjem številu semkaj v Sofijo, potem pa je krenila na poset raznih bolgarskih mest, v nedeljo zvečer pa so našli Sokoli, bivajoči kot letoviščarji v Varni, začeli nenadoma ob odhodu bolgarske izletne ladje »Ferdinand«, namenjene za tri-dnevno potovanje v Carigrad. Našo ubrano slovensko popevko »Oj, zdaj gremo...« To je bil res presenetljivo prirčen prizor na obali Črne morja, ko so se prav po naključju spoznali naši izletniki.

Jutri zapadejo železniške ugodnosti in zato že danes hite mnogi k povratku. Sofia kaže zdaj že umirjeno lice. Slavoloke, ki so dajali te dni bolgarski prestolnici izredno slavnostno obličje, danes podirajo. Tako izgubljajo Sofija praznični obraz, ki ga bodo hranili mnogi tisoči Jugoslovenov in Jugoslovenk v prirčenem spominu.

Šele zdaj uvidimo, kako nam je bilo neob naklonjeno za junaške prireditve. Tedaj smo imeli vse dni precej hladno vreme, večkrat je dež, ki je trajal kakor pičlo uro po kosilu, ohladil ozračje in ga pripravil za prijetno bivanje. Zdaj pa spet pritiska senca spet z vso silo in toplomer kaže v sonci 40 stopinj. Mnogi tisoč Sofijčanov, ki so bili ob času junaških prireditev zadržani v prestolnici, beže iz mesta v mnoga bolgarska kopališča ali v razne planinske kraje.

Včeraj in danes se čuje v trgovinah in gostinlah mnogo slovenske in srbohrvatske govornice. Zakasneli izletniki iz Jugoslavije kupujejo razne spominke na vsejunaške prireditve in na bivanje v Bolgariji. Največ

kupujejo rožnega olja v zemljedelski banki, potem posebne znamke, ki so veljale za vsejunaške prireditve. Značilno je, da so trgovci z znamkami pokupili že pred izletom vse serije izletnih znamk in so jih v nadrobni prodaji razpečevali v za mnogo višjo ceno (80 levov po seriji).

Zavednim slovenskim trgovcem in drogeristom!

Ljubljana, 20. julija

Neka tuja trdka, ki deluje v naši državi, je poslala akademski podružnici Družbe sv. Cirila in Metoda veliko količino zobne paste in mila v korist higienske akcije visokoškolskih taborov za solsko deo ob meji. Ker je potrebno za to tudi večje število zobnih ščetk, se obračamo javno na naše domače trdke s prošnjo, da vsaka žrtvuje nekaj komadov zobnih ščetk in s tem pokaže, da so naši trgovci bolj požrtvovalni in naklonjeni tej akciji kot omenjena tuja trdka, ki sicer zasluži vso zahvalo. Prosimo, ne zaostajajte in podprite delo visokošolcev ob meji, spomnite se otrok, ki bodo veselili darila. Zavoji naj se oddajo pri vrtarstvu univerze ali obvestite nas na tel. 40-38, kje naj se zglasti pobiralec. — Odbor.

Zatemnitev pri zračnih napadih

Ljubljana, 20. julija

Pod okriljem Komiteta tehnične dela se je vršilo sredi četrto predavanje o obrambi pred zračnimi napadi. Predavatelj, ki bi moral biti deležnik številnega obiska, je bilo v majhni dvorani Kazine. Predavatelj inž. Matanovič Drago se je omejil le na tehnična načela pri zatemnitvi.

Zatemnitev mora biti tako, da mesto ni vidno z višine 200 do 500 metrov, da pa se bo vsaj delni promet lahko vršil. Prvo pravilo zatemnitve je, da ne pustimo goriti nobene svetilke javne razsvetljave, ki bi izžarevala svetlobo navzgor. Enako ni do-

Prva godba naše vojske v Ljubljani

Da so pri organizaciji naše oborožene sile zvesto sodelovali Slovenci in med njimi bivajoči sinovi drugih slovanskih rodov, je dokaz ustanovitev prve godbe naše vojske v Sloveniji. Dne 12. junija, na Petrov dan, 1919. je ta godba prvič nastopila. Ustanovil jo je takoj po preobratu kapelnik Arnold Vlasak in vsa mesta v njej so zavzeli slovenski godbeniki tako,

po izvajanju zelo dobro. Občinstvo jo je burno pozdravljalo in je godba sploh žela splošno pohvalo. Vidimo, da je godba dobra in želimo, da bi se večkrat pokazala javnosti. Tak je bil konec »Narodovega poročila«.

Vlasakova organizacija vojaških godbenikov je bila osnova vojaške godbe, katero je kasneje prevzel kot kapelnik g. dr.

da je bila res prva slovenska vojaška godba. Kapelnik Vlasak je svoje godbenike temeljito organiziral in izvežbal in so imeli stalno vaje v stari cukrarni, kjer je zdaj tovarna pletenica.

Kakor omenjeno, je ta godba prvič javno nastopila 12. julija 1919, na Petrov dan in je »Slovenski narod« v svojem poročilu naglasil, da je Vlasakova godba ljubljanske garnizije sicer po številu šibka, toda

Čerln. Vlasak je bil prestavljen za kapelnika divizije v Prištino in v Bitolj. Zdaj je kapelnik sokolske godbe v Beogradu, kjer še vedno deluje z mladeniško močjo, čeprav je že v 63. letu starosti. Kapelnik Vlasak pa je organiziral tudi godbo »Sloga« v Ljubljani in je tudi njegovo delovanje v drugih pevskih in glasbenih organizacijah v Ljubljani in svezem in hvaležnem spominu.

Urejevanje prometa v Ljubljani Na zaključni anketi mestnega poglavarstva so zlasti razpravljali o prometu pred kolodvorom

Ljubljana, 20. julija

Na mestnem gradbenem uradu so danes nadaljevali anketo o perečih ljubljanskih prometnih vprašanjih. Pod predsedstvom mestnega nadsvetnika inž. Mačkoviča, se je razvila prav živahna razprava.

Najprej so premevali vprašanje ureditve prometa z usmerjevalnimi otoki na križiščih. Ponekod na križiščih jih že imamo in so se večina dobro obnesli ne samo za vozila, da vozijo pravilno, temveč tudi za pešce, ki se nanje umikajo pred vozili ali stoje na njih, kadar čakajo na tramvaj. V razpravi so ugotovili, da bi bilo potrebno še več takih otokov, da bi se omejila možnost nesreč na minimum. Na najbolj prometnih točkah bodo položili tudi posebne usmerjevalne znake in bo na ta način promet še točneje obložen. Ugotovilo se je n. pr. da električna svetilka na Bleiweisovi cesti promet znatno ovira in da bi bilo treba odstraniti in postaviti na prostor med lekarno in trafiklo. Najprej bodo napravili poskus, potem pa bodo zadevo dokončno uredili. Soglasno so bili tudi naziranja, da Robbov sodnjak pred magistratom predstavlja oviro, da pa za zdaj ni misli na morebitno spremembo. Govorilo se je tudi o spremembi sedanjih prometnih železnic, ki so prenajamni in jih bodo zaradi tega menjali z večjimi, s premerom 12 cm. Prehode za pešce je vsekakor treba temeljito urediti, občinstvo pa se bo pač moralo strogo držati predpisov, če mu je na tem, da bo varno pred vozili.

Važno poglavje so bencinske črpalke, ki so nameščene baš na najpomembnejših cestah. Te močno ovirajo promet in bi bila najboljša rešitev, če bi jih namestili v poseben paviljon, n. pr. na Kongresnem trgu, kjer ne bi toliko ovirale. Seveda, pa je dobra rešitev težka, ker je treba upoštevati trgovce in pa avtomobiliste — v slednjem interesu je, da so črpalke ob tranzitnih žilah.

Ravnatelj dr. Žižek je sprožil vprašanje glede uvedbe trolejbusov, ki bi zamenjali na nekaterih progah tramvaj in bi ga sčasoma popolnoma nadomestili, ker tramvaj najbolj ovira promet. Pri razpravi je pove-

Le sodar zna narediti šod

kakor more perilo čisto oprati le dobro vino. Terpeninovo milo Zlatorog do gosto belo peno, ki z lahko odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhtevo in ostane dolgo trdno.

pustno, dabi postala svetilka vidna zaradi refleksa na tleh. V manjših krajih bodo ugasnili vse luči, dočim bodo v večjih mestih morale ostati vsaj one na križiščih. Te luči bodo morale biti silno slabe ali pa bodo dajale samo indirektno žarke. Vozila, avtomobili, kolesa in drugo bodo morale imeti brezpogojno zastrte luči; že danes pa bi morali zahtevati, da reflektorji pri vozilih niso obrnjeni navzgor.

Pri notranji razsvetljavi so najboljše lesene žaluzije, ki okno popolnoma zastrejo. Sicer pa so dobre tudi zavese iz blaga ali kartona, s katerimi dobro zastremo okna. Težavnejše je v tovarnah, ki bodo morale obratovati tudi za časa napada. Tu si pomagajo z uporabo mehaničnih konstrukcij ali z zmanjšano razsvetljavo, da je možna le še orientacija. V mnogih tovarnah imamo svetilke za posamezna delovna mesta, svetilke z globokimi senčniki, da ne razsvetlujejo prostora. Dopustna napetost razsvetljave je 80 voltov. Pomagajo si tudi z luminofori, kemičnimi spojinami, ki shranijo svetlobo, to je masa, ki sveti v temi, ali pa spremeni valovno dolžino. Če obsevamo luminofor z ultravijoličnimi žarki, spreminja ta snov nevidne žarke v vidne. Tako lahko strojniki tudi v temi vidi vse važnejše dele.

Ob koncu je predavatelj še pokazal nekaj diaprojektivov svetilk, ki so jih izdelali nalašč za razsvetljavo v primeru zračnega napada.

venstvena pažnja na varnost pešcev, ki zdaj v resnici nimajo nikdar prostega dostopa na kolodvor, zlasti ker postaja pred poslopjem vse polno koles in natovornih vozikov.

V zvezi s premostitvijo poštne poslovalnice bi se dalo ceneje rešiti tudi gradnjo projektiranega stranišča. Načrt predvideva podzemsko stranišče na otoku, če pa bi premaknili pošto proti zapadu, bi lahko na njeno sedanje mesto postavili nadzemsko stranišče, dostopno naravnost s hodnika, dočim bi bilo, za ono na otoku, treba prekoračiti cesto, kar je neuporabno.

Policijska uprava namerava vpeljati na nekaterih najpomembnejših križiščih, kjer je potreben prometni stražnik, deljeni promet, to je, da se del ceste zapre, vendar samo za gotove ure. Zdaj je povsod tekoči promet, ki mu pa prometni stražniki niso vselej kos. V razpravi so si bili vsi edini, da je pogoj za tako preureditev, da se temeljito označijo vsi prehodi za pešce in da je treba cestišča označiti s prometnimi znaki, o katerih so sklepali že na predidnih anketah. Pri tem je najvažnejše postopno ujanje občinstva na prometni red. Ljubljanci so v tem pogledu še zelo konservativni, ker pa promet vidno narašča in z njimi tudi možnost nesreč, je treba že zdaj na to misliti. Razumno dobro je urejen promet motornih vozil in če bi se pešci in kolesarji držali istega reda, bi bila zadeva že skoraj v celoti rešena.

Z učiteljskega proti-alkoholnega tečaja

Ljubljana, 20. julija

Kakor smo že poročali, se vrši te dni na ljubljanskem učiteljskem počinuški protialkoholni tečaj za učitelje in učiteljice. Kljub hudi vročini, ki je zadnje dni nastopila, sledijo tečajniki z nezmanjšano neumornostjo zanimivim razpravam predavateljev, ki jih je Liga proti alkoholizmu pritegnila k sodelovanju.

Včeraj so predavali Vladimir Kuret o slovenskem alkoholnem gospodarstvu, Andrej Škulj o slovenskem sadjarstvu in žganjekuhi, tajnik Delavske zbornice F. Uratnik o potrošnji alkohola v delavskih družinah in tajnik Jugoslovenske strokovne zveze Jože Rozman o viničarskem vprašanju.

Zlasti slednja dva predavatelja sta načela dve še malo pojasnjeni in doslej malo obdelani polji našega življenja, katerima bi bilo vredno v bodoče posvetiti več strokovne pozornosti.

Ker sta bili ti dve panogi, potrošnja alkohola v delavskih družinah in viničarsko vprašanje doslej le malo obdelani in so se zanje zanimali le nekateri agilni ljudje na lastno pobudo, sta se zato mogla predavatelja posluževati pri svoji razlagi le nekaterih skromnih podatkov, ki jih bo treba v bodoče bolj podpreti. Vendar so že skromni podatki, ki sta jih predavatelja doslej zbrala, tolikšni, da nam dajejo naslutiti pravo sliko o načelih vprašanjih.

Tako je mogel g. F. Uratnik ugotoviti glede potrošnje alkohola v delavskih družinah, da se ta potrošnja deli na dve vrsti: tisto, ko delavec redno uživa določeno količino alkoholne pijače, pa tisto potrošnja, ki se pojavlja periodično, namreč ob plačilnih in dela prostih dneh. Predavatelj je sicer dognal nekatere številčne podatke, koliko količino znaša ta in druga potrošnja alkohola, toda številke, ki jih je navajal, niso še dovolj zanesljive. Statistično ugotavljanje potrošnje je namreč precej težavno, ker prizadeja iz nekaterih razumljivih razlogov gotovo ne navajajo preveč odkritosrčnih podatkov o zavžitih pijači, pa je zaradi tega naporno priti resnici do jedra. Upati pa je, da se bo g. Uratniku z njemu lastno prizadevanostjo posrečilo to trdovratno resnico izluščiti.

Ni manj kot Uratnikovo predavanje je bilo sprejeto z velikim zanimanjem predavanje Jožeta Rozmana o viničarskem vprašanju. Predavatelj je na podlagi skromnih podatkov orisal sliko razmer našega viničarja, najbolj bednega izmed vseh vrst delavcev in dninarjev, kar jih niso naši zemlja. Par sto let star viničarski stan je že dosegel vrhunec svojega propadanja v nezdravih gospodarskih in zdravstvenih razmerah. Težko delo v vinogradu, za katerega se viničar vdinja z vso svojo družino posestnikom - gospodarja za najnižjo mezdjo kar jih zaznamuje naš delavski stan, slaba prehrana in še čezmerno uživanje alkohola najslabših vrst, ki ga prejema viničar pogosto namesto plačila.

Z velikimi žrtvami so si sicer viničarji ustanovili svojo stanovsko organizacijo, ki jim pa ne more nuditi dovolj izdatne zaščite pred izkoriščevalci. Organizacija je premalo močna, saj v njej manjka večina viničarjev. Tako pa so kljub uredbi o delovnem razmerju iz l. 1928, ki se izvaja največ v približno 5%, predani na milost in nemilost gospodarja, ki mu služijo. Na viničarjih tujevo so izročeni še nemilosti tujerodnih oskrbnikov. Predavatelj je ob tem opozoril poslušalce na nič kaj rezveljivo dejstvo, da v zadnjem času ti tujerodni ljudje izkoriščajo naše viničarje še za druge namene, ki nam Slovincem iz narodnostnih ozirih ne morejo biti po volji. V razgovoru po predavanju je eden izmed poslušalcev pravilno naglasil, da nikakor ne moremo pričakovati ali še celo zahtevati kakšnega izboljšanja razmer, v katerih viničarji žive, če jim ne bomo v najkrajšem času priskočili na pomoč in to predvsem gospodarsko.

Kakor vse dni je Liga tudi včeraj priredila za tečajnike poučno ekskurzijo. Popoldne so se odpeljali v Lukovico pri Domžalah, kjer so si ogledali vzorno oskrbovano dečjo kolonijo ljubljanskega »Doma za mlade matere in dečke«.

Porjaveti morete sedaj na 2 načina!

1. Lahko se polagoma navadite na sonce, kar je najpametnejše. V tem primeru uporabljajte kremo NIVEA!
2. Lahko pa ostanete tudi dolgo na soncu in hitro porjavite. Tedaj potrebujete ULTRA-OLJE-NIVEA s pojačano zaščito pred pekočimi svetlobnimi žarki.

Domače vesti

Smrt zaslužnega hrvatskega pravniš **in rodoljuba.** V Pakracu je umrl starosti 77 let upokojeni šef pravosodnega oddelka in svetnik stola Sedmorice v Zagrebu Josip Pober, ki je spadal med najboljše hrvatske pravnike in strokovne pisatelje ter je bil tudi od mladih let zvest in poštenovalec sin svojega naroda. Rodil se je v Selcih v Hrvatskem Primorju, gimnazijo je študiral v Senju in Zagrebu, pravo pa v Zagrebu, na Dunaju in v Pragi. Po dovršenju študija se je posvetil sodniški službi in je služboval dolga leta v raznih hrvatskih krajih, nekaj let pred svetovno vojno pa je postal svetnik zagrebskega sodišča. Svetnik stola sedmorice je postal leta 1920, štiri leta pozneje pa je prevzel upravo pravosodja v Hrvatski kot šef oddelka pravosodnega ministrstva v Zagrebu. Kot diaj je stal v borbenih vrstah nacionalnega pokreta, bil je večkrat zaprt in z zagrebske univerze je bil celo izključen. Kot sodnik se je žilavo boril za neodvisnost sodnikov in reorganizacijo sodišč. Tej borbi je posvetil vse svoje življenje ter je v mnogih strokovnih publikacijah ostro kritiziral slabe razmere v pravosodni službi. Tudi Matrica Hrvatska ga je štela med svoje ugledne sodnike. Hrvatskemu narodnemu pokretu je Josip Pober mnogo koristil s svojo poštenostjo, no delavnostjo in s svojimi pravnimi na. sveti. Ko je bil dr. Maček zaprt, je Pober vodil njegovo odvetniško pisarno. Zgledni rodoljub in pravnik si je zaslužil časten spomin.

Francosko odlikovanje bivšega ravnatelja Higienškega zavoda v Skoplju. Profesor beogradskega vseučilišča dr. Čedomir Simić je bil dolga leta ravnatelj Higienškega zavoda v Skoplju. Pod njegovim vodstvom je ta zdravstvena ustanova z velikimi uspehi vodila borbo proti malariji in s to bili njeni uspehi visoko cenjeni tudi v tujem svetu. Iz raznih evropskih držav so večkrat prispeli zdravniški, da spoznajo način pobijanja malarije, ki ga je uvedel dr. Simić. Največ takih ekskurzij je bilo iz Francije. Oni dan je bila v francoskem konzulatu v Skoplju intimna slavnost, med katero je francoski konzul izročil prof. dr. Simiću red francoske legije časti. Slavnosti so se udeležili člani konzulata ter zastopniki naših oblasti in zdravstvenih ustanov.

Promocija. Na beogradske medicinske fakulteti je bila promovirana za zdravnico gđ. Ruža Filipčević iz Celja. Čestitamo!

Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite jutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se nakopičena belina z jezika, ki se naglo vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.

Prej. 10 min. soc. dol. in o. zdr. 15.485.25 V. 15.

Kopalni vlak Škofja Loka—Ljubljana ob nedeljah in praznikih. Od nedelje 23. julija dalje bo vozil ob ugodnem vremenu na progi Škofja Loka—Ljubljana kopalni vlak, ki vozi skler samo ob delavnih dneh in odhaja iz Škofje Loke ob 19.15 ter prihaja v Ljubljano ob 19.50 tudi ob nedeljah in praznikih. Kopalci so v lastnem interesu opozorjeni, da uporabljajo v prvi vrsti ta vlak, pri katerem bo vedno preskrbljeno za dovolj prostora, med tem, ko je naslednji vlak, ki odhaja iz Škofje Loke ob 18.51 že popolnoma zaseden po drugih potnikih iz Kranja, odnosno Trčica.

Novomeški abiturijenti letnika 1937 v zadnjem času sestajajo vsakoletno pri enem od živčnih tovarišev. Tako so se sestali tudi včeraj na stanovanju bivš. ministra dr. Niko Zupanič, kjer so v veseljem razpoloženju obujali spomine.

Gimnazija v Karlovcu naj dobi ime Nikole Tesle. To so predlagali bivši dijaki te gimnazije, ko so oni dan praznovali 35letnico mature. Na gimnaziji v Karlovcu, ko se šolali veliki možje, med drugimi slavni učenjak Nikola Tesla ter pokojna Stjepan Radić in Svetozar Pribičević. Pri jubileju mature so tudi sklenili, da bodo pri prihodnjem sestanku čez 5 let odkrili v veži gimnazije spominsko ploščo Nikole Tesle.

Vseučilišni profesor dr. Andrija Štampar predava v Ameriki. Profesor socialne medicine na zagrebskem vseučilišču dr. Andrija Štampar je izrazil svoje počitnice za potovanje po Ameriki. V Kaliforniji bo imel serijo predavanj o raznih socialnih problemih, iz Amerike pa se bo vrnil v Zagreb v začetku novembra. Profesor dr. Štampar je v Zagrebu pred svojim odhodom uvedel živahno akcijo, da bi se v Zagrebu zgradil nov dijaški dom in nova dijaška menza ter da bi se ustanovil urad za zdravstveno in socialno zaščito dijakov.

Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev, oblastni odbor v Ljubljani, je izdalo in založilo predavanje inž. Roglića Stanislava, svetnika državnih železnic »Izpopolnjevanje našega železniškega prometa« v brošuri. Brošuro se dobi pri Oblastnem odboru, Ljubljana, Masarykova c. 14-I, telefon 23.50. Cena 8 din.

Popravek. Med vestmi »Iz državne službe« je bilo nedavno objavljeno, da je dr. Mihael Gaberšek napredoval za višjega tajnika v finančnem ministristvu. To je pomota, zakaj g. dr. Gaberšek je postal višji tajnik že pred 3 leti, zdaj pa je napredoval za svetnika v finančnem ministristvu.

Graditev novega kopalšča na Plitvicah. Pred začetkom letošnje sezone je na Plitvicah požar povzročil veliko škodo. Najprej je zgorel banovinski hotel, nekaj dni pozneje pa kopalšče na jezeru Kozja. Ku, ki je bilo tudi last banovine. Zaradi teh dveh nesreč bo letošnja tujsko-prometna sezona v priljubljenem letovišču prav slaba. Banovina se je že lotila gradnje novega kopalšča, ki bo stalo okrog 200.000 din. Novo kopalšče seveda še ne bo moglo obratovati v tej sezoni.

V spomin na pokojnega starosta Ivana Kuhařja je namesto venca na njegov grob poklonil sokolskemu društvu v Dobu pri Domžalah 100 din Joško Birk ml. iz Doba. Sokol se za dar zahvaljuje.

Promet na žranci progi Beograd—Dubrovnik. Kakor smo že poročali, je bila uvedena še ena žranci proga v Dubrovnik. Doslej je obratovala proga Beograd—Sarajevo—Dubrovnik, zdaj pa je od 19. julija v obratu tudi direktna proga Beograd—Dubrovnik. Letalo »Jadranska strela« je krenilo iz Beograda 19. t. m. ob 16.05 ter pristalo v Dubrovniku ob 17.20. Vodstvo Aeroputa je prepričano, da se bo nova direktna proga obnesla. Prvi dan se je iz Beograda poslužilo 10 potnikov.

Zidanje šole pod vodstvom starega slepega mojstra. V vasi Trnovici v dubrovniskem okraju so vaščani sami zgradili poslopje za osnovno šolo. Deca v Trnovici je bila vsolana v neki drugi občini in je bila pot v šolo predolga in prenaporna. Za to so vaščani sklenili, da si sami zgradijo šolsko poslopje. Pobudo za to koristno delo jim je dal 70letni posestnik Franjo Sušilo, ki je bil nekdanji zidarski moster, a je pozneje popolnoma oslepel. Za novo šolo je dal stari Franjo na razpolago del svojega zemljišča in tudi v denarju je mnogo prispeval. Slepim moster je dal vsa potrebna navodila za izdelavo načrta in ves čas je nadzoroval zidanje šolskega poslopja. Delo je bilo dolgočasno, ker je imel slepi stavbenik v pomoč samo enega pravega zidarja, vsi ostali pa so bili zidarske obrti nevedni kmetje. Deset od njih se je med zidanjem šole dobro izvežboval v zidarski obrti. Šola je lepo poslopje, ki služi vsemu okolišju v ponos.

REX za vkuhanje sadja in sočivja
Julij Klein, Ljubljana, Wolfova 4

Pri Križu na Boču je eden najlepših kotičkov Boča. Gostje, ki v teh dneh obiskujejo Boč, naj si tudi točko ogledajo. Tja prispes po poti čez »Miklavžev kamen«, od vnožja računano čez pol ure. Še nekaj minut pa si na mestu, od koder drži steza na levo proti »Križu«, druga naravnost pa proti Sv. Miklavžu. Če kreneš po prvi, si v 15. minutah pri »Križu«. Pot je markirana na tem idiličnem prostorku je dovolj klopi, da se lahko odpočiješ. Že tu imaš lep razgled zlasti na Poljčane, Pekel, Sl. Bistrico ter proti zapadu na Zbelovo, Loče do Sl. Konjice in čez obsežen del Pohorja. Za užitek, ki ga boš imel pri tem stranskem prostorku Boča, ti ne bo žal. Zato le popotno palico v roke in na pot. Odtod dalje vodi na levo speljana pot naravnost do stolpa, z desne pa si v nekaj minutah pri Sv. Miklavžu. Da si to ogledaš, se ti nudi lepa prilika to nedeljo, ko prirajata na Boču pri Miklavžu podružnici Rogaske Slatina Poljčane deseto jubilejno planinsko rajanje (zdrženo z dopoklanskim službo božjo v starinski cerkvi) pod devizo: vse in vse za novi planinski dom na Boču.

Zrtve materinstva. Iz Skocijana na Dolenjskem nam pišejo: Pretekli teden je položila na oltar materinstva svoje mlado življenje ga. Marija Cinkoletova iz Dobruške vasi pri Skocijanu. Pokojna je bila žena nečaka pokojnega naprednjaka Antona Cinkoleta, ki je županovl Skocijanski občini celih 25 let nepretrgoma in ki ga je občina za njegove velike zasluge imenovala za častnega člana. Rajnka je bila tiha in mirna žena, ki je vzgajala svojo številno družino z veliko ljubeznijo. Dasi močna je vendar oslabela pri hudem delu tako, da so bile že pri sedmem otroku velike težave, a osmega poroda ni mogla več prenesti. Večkrat je dejala, da bo to njen zadnji porod in da ga ne bo preživila. Dan pred porodom je bila na delu in morala je takoj leči v posteljo. Popadla jo je tolika onemoglost, da so sredi noči poklicali zdravnika. Toda tudi zdravniška veda je tu odrekla. Umrila je in zapustila krepko hčerko poleg drugih sedmih otrok. Najstarejša punčka je stara 14 let. Novorojenko so oddali v Dečji dom kraljice Marije, a z drugimi se bo moral mučiti njih oče. Naj bo skrbni materi lahka zemlja, preostalam pa naše sožalje!

Pri sončenju uporabljajte Tschamba Fil. Kr. dvorni dobavitelj, DROGERIJA GREGORIĆ, Ljubljana, Prešernova 5.

Novo uredništvo pedagoške revije »Popotnik«. Na skupščini ljubljanske sekcije Jugoslovenskega učiteljskega združenja je odločil uredništvo »Popotnika« oblastni šolski nadzornik g. Matija Senković, zaslužen pedagoški publicist v Mariboru. Uredil je prav dobro 9 letnikov ter s tem prispeval k napredku našega šolstva velik delež. Skupščina mu je izrekla priznanje in zahvalo za njegov trud, nato pa izvolila novega urednika učitelja g. Ernesta Vranca, znanega pedagoškega pisatelja in dipl. nadzornika v Studenčini pri Mariboru. S tem je prešlo uredništvo v roke mlajše učiteljske generacije, ki stremi po izgraditvi sodobne slovenske ljudske šole in skladu s strukturo slovenskega otroka in njegovega bitja in žitja. Lastnica vodilnega slovenskega pedagoškega mesečnika je učiteljska organizacija, ki je že vseh 50 let svojega obstoja odločilno in uspešno posegala v razvoj slovenskega šolstva. »Popotnik« izhaja v 4800 izvodih in ga prejema vsak učitelj in vsaka šola. V preteklem letu je slavil 60letnico. Novi urednik g. Vranec ga je uspešno urejeval že l. 1929-30 s prof. dr. Zgečem in Ostrem. Želimo no vemu uredništvu mnogo uspehov v prid slovenskemu šolstvu.

Družabna potovanja v luksuznih avtobusih skozi vzhodne Alpe. K tej, v našem listu 7. t. m. priobčeni objavi, nam zdaj poročajo, da je za nameravano potovanje skozi vzhodne Alpe še nekaj prostora na razpolago. Interesenti naj se nemudoma obrnejo na nemški prometni urad v Zagrebu, Zrinjevac 18, tel. št. 81-70 ter vplačajo tam kot predplačilo določene zneske. Vodstvo potovanja, avtobusno podjetje R. Prekratlić jamči za najboljše uspehe in užitke tega potovanja. (—)

Razpisana je služba banovinskega čestara pri okrajnem čestnem odboru v Mariboru, in sicer na banovinski cesti I. reda št. 21. Maribor—Marenberk—Dravograd—državna meja za progo od km 7.500 do km 12.000. Prosilci morajo izpolnjevati pogoje iz člena 2. uredbе o službenih razmerjih državnih čestarjev in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in z banovinskim kolkom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene z zadostno kolkovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsotnosti kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, navedeno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zaradi kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni vzposobilnosti) je vložiti najkasneje do 15. avgusta pri okrajnem čestnem odboru v Mariboru.

Kako se stopnjuje hitrost železnice. V dobi zadnjih desetletij se je hitrost železnice ogromno dvignila. V predvojni dobi so D-vlaki v Nemčiji vozili samo v redkih primerih z brzino nad 90 km, zdaj pa dosega na uro po 160 km in še več. Iz tega se da sklepati, da bo bodočih hitrost vlakov povišala do fantastičnih višin. O brzini vlakov in o njenem močnem stopnjevanju so temeljito razpravljali udeleženci združenja nemških elektrotehnikov na svojem zborovanju na Dunaju. Električne lokomotive vozijo danes že redno z brzino 150 do 180 km na uro, močje pa je napraviti še hitrejšje lokomotive. Stopnjevanje hitrosti ima še velike možnosti, je pa vprašanje, če je potrebno, ker si samo majhen del vseh potnikov želi še večjo hitrost. Kako se je stopnjevala v razmeroma kratki dobi brzina železnice, imajo priložnost opazovati obiskovalci Nemčije. (—)

V 20 minutah 3 krožnike dobre goveje juhe iz SLAMICEVEGA »HOLANDSKEGA CMOKA«!

Na Pokljuko obratuje redno avtobus z Bleda vsakodnevno popoldne, in sicer je odhod ob 14., povratek z Pokljuke pa ob 17. Poleg tega je uvedla Alp-avto družba z o. z. ob nedeljah in praznikih redno promet na Pokljuko, tako da je odhod avtobusa z Bleda tudi ob 8. jutraj. (—)

To nedeljo vsi na Boč, na veliko planinsko rajanje! (—)

Iz Ljubljane

u— Vojnim dobrovoljcem. Sokolsko društvo Planina pri Rakeku razvije v nedeljo 23. t. m. naraščajski prapor, ki mu bo kumoval zastopnik vojnih dobrovoljcev. Za naraščaj tega važnega obmehnega sokolskega društva bo razvitej prapora pomemben dogodek, ki mu bomo dali vojni dobrovoljci s kumovanjem še poseben podarek. Vabimo svoje tovariše vojne dobrovoljce, da se v čim večjem številu pridružijo društvenemu odposlanstvu, ki se odprde iz Ljubljane 23. t. m. z glavnega kolodvora ob 9.45. Prihod v Planino ob 10.55, vrnitev z večernim vlakom. Uprava.

u— Zadnja dela pri novi meščanski šoli na Viču se prično v najkrajšem času, ker je pravkar razpisana že tudi licitacija za opremo, telovadno orodje, za ključavnicaška dela in za polaganje parketov. S to licitacijo, ki bo 25. t. m. v tehničnem oddelku, bodo oddana zadnja dela za prepotrebno novo poslopje meščanske šole na Viču, da bo mogoče pričeti z rednim poukom še prihodnje šolske leto.

u— Ureditev Hirske ulice. Ta važna prometna žila našega mesta je bila lani podaljšana, da veže Filmerjevo ulico z Vidovdanskim cesto, sedaj bo pa mestna občina to lepo ulico še utrdila, da bo med najlepšimi ljubljanskimi ulicami. Pravkar je namreč razpisana v skrajšanem roku licitacija za napravo valjanega asfalta v izmeri približno 2.100 m². Cestnice bo utrjeno po načinu valjanega mehkega bitumena po tipu »Shelmace«, vendar pa lahko trdne vložne ponudbe tudi za kak drug, a temu soroden način. »Shelmace« je bitumen, zmešan z mineralnimi agregati v mrzlem stanju ter velja kvadratni meter okrog 75 din, da bo veljala utrditev Hirske ulice kakih 150.000 din.

u— V počastitev spomina dragega prijatelja Karla Sossa poudarjam ljubljanskemu Sokolu 100 din. Ing. Treo Mile.

u— Za mestne reveže je darovala tvrdka Šalamun & Lampe, manufaktura v Franciskanski ulici 4, 59 m karistatega blaga za ženske obleke in 7 m sukna za moške hlače, a g. Lovro Pitman, instalater v Hirski ulici 15, je postal 1.000 din za kuhinjo v cukrarni in za počitniške kolonije mestnih otrok. Mestno poglavarstvo izreka dobrotornikom najtoplejše zahvalo tudi v imenu podpranih.

u— Angleško društvo sporoča svojim članom, da obišče danes 14 akademikov in 6 akademikar z angleških univerz Ljubljano. Akademiki so se mudili tri tedne v Mariboru na letnem tečaju, ki ga je priredil British Council Pripeljejo se z mariborskim brzovlakom ob 16.45, si ogledajo Ljubljano, nakar jim priredi društvo ob 20.30 večerjo na Bellevue. Ponoči se odpeljejo proti domu. Angleško društvo vabi svoje člane, da se udeležijo sprejema na kolodvoru ter tudi skupne večerje na Bellevue. Prijave za večerjo na tajnika dr. Zdenka Švigelja — tel. 2474 — čim preje.

u— Gasilski kongres. V dnevih od 13. do 15. avgusta bo v Ljubljani gasilski kongres. Pripravljalni odbor za kongres vlnudno prosi vse ljubljance, da prijavijo odvisna stanovanja za goste. Prijave sprejema: Kongresni odbor gasilске zajednice, Tyrševa cesta 29. II.

u— Uprava kina Sloge sporoča cenjenemu občinstvu, da je vse svoje prostore okusno obnovila ter prične v soboto 22. t. m. po kratkem presledku spet z rednim predvajanjem svojih izbranih filmov. Na sporedu ima filmsko prigodo »Kaznjenci«, v režiji Johna Brahma, ki odkriva tajne mrke kaznilnice, v kateri se breobzirno zatirajo vse želje bednih in iz človeške družbe izključenih robišev. Nežna ljubezen lepega dekleta do mladega kaznjencega na vrača po mnogih razburljivih dogodivščinah ponovno v življenje izgubljenega človeka. V glavnih vlogah Jean Parker, Walter Connolly in John Howard. Poleg izvrstnega filma predvaja kino Sloge tudi dva žurnal z najnovejšimi reportažnimi vestmi: vseh delov sveta. Prijetna in hladna dvorana nudi slehernemu obiskovalcu dovoljno vsestranskega razvedrila ter se občinstvu prav toplo priporoča. (—)

u— Zadržje partije lepih štajerskih maric uspejo 21., 22. in 24. t. m. Fr. Kham, Kongresni 8. (—)

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Sijajen film po odriki dramati
HENRYJA BERNSTEINA
V gl. vl. Jean Gabin, Jean Pierre Aumont in Gaby Morlay.

KINO UNION — TEL. 22-21.
Premiera! Ob 16., 19. in 21. uri

Sel ljubezni

(LE MESSAGER)

Borba dveh mož za ljubezen žene — ki pozvedno postane ljubica moževega prijatelja! Ta film bo zanimal zlasti naše žensstvo!

u— Lepo nove poti po rožniških in tivoljskih gozdovih so gotovo namenjene mirnim sprehajalcem, ki iščejo tam oddiha in razvedrila na čistem zraku med poživljajočim zelenjem. Tega se zaveda meščan, še bolj pa »norda tujec«, ki ljubljance zavidava za prekrasne zelene nasade. Tega se zaveda vsak človek, ki je res človek, ne pa divjak. Čeprav so vsi tivoljski nasadi in gozdovi sedaj zaščiteni tja do Večne poti in je v njih varna tudi divjačina, vendar pa pred divjaki niso varni mestni uslužbenci, ki varujejo sprehajalce in nasade pred podivjanostjo kolesarjev, motociklistov in avtomobilistov. Da je vožnja s kolesi in motorji ter avtomobili po sprehajališčih prepovedana, ve vsak napreprostejši delavec, vedeti pa tega nečajo avtomobilisti in kolesarji ter motociklisti, ki še vedno ogrožajo mirne sprehajalce. Ko je mestni delavec te dni prijazno opozoril nekega šolanega javnega uslužbenca, da je prepovedana vožnja po rožniški poti, ga je gospod tako surovo odinil, da je delavec padel v jarek. Na žalost je še vedno preveč takih ljudi, ki se ne brigajo za splošnost in prezirajo prepovedi, čeprav so te prepovedi samo zaradi reda in v korist vseh ljubljancev. Mnogo jih je med njimi takih, ki z naslodo nastlajajo pota s papirjem ali puščajo na njih in ob njih celo dokazuje svoje civiliziranosti in kultiviranosti, naposled pa napadajo uslužbence, ki varujejo nasade in tudi sprehajalce pred takimi ljudmi. Kriče nad delavci in pazniki, da niso policaji in jih napadajo na najrazličnejše načine s pravo bežniško surovostjo. Policija bo odslej poostila svoje postopanje, naproseno je pa tudi vse občinstvo za sodelovanje, da se prepreči sleherne zlorabe zlasti pa vožnja kolesarjev, motociklistov in avtomobilistov po javnih nasadih in gozdovih. Z doslednim opozarjanjem kolesarjev in drugih gresnikov bodo ljubljanci pokazali samo svojo ljubezen do lepe in dobro vzgojene Ljubljane ter dokazali tudi svojo visoko srčno kulturo, ki je gostje našega mesta ne morejo prehaliti.

u— Dan nesreč. Včeraj je bil eden tistih dni, ki bi ga astronomi imenovali kritičnega, — nesreče so se kar vrstile druga za drugo. Malo pred 12 uro je bil pokličan rešilni avto na Šmartinsko cesto, kjer je dobil tesar Velkoverh Jože poškodbo na nogi. — Popoldne pa so klicali reševalno postajo z Gradu, kjer je prišlo slabo nekemu Pencilu Francu, čuvaju; zadela ga je kap in je izdihnil. Še preden je prišel rešilni avto. — V St. Vidu je prišlo do karambola med tovornim in osebnim avtom, ki sta vozila v smeri proti Ljubljani. Osebnim avtomobil se je zaletel tako nesrečno v tovornega, ki se mu je hotel izogniti, da se je avto razbil in sta dobila težje poškodbe trgovca Sušnik Alojz z Zaloške ceste in dr. Kerič. — Pred glavnim kolodvorom pa je travmaj podrl ženo hišnika, Marijo Kopačevico in so jo morali prepeljati v bolnišnico. — Na Ježici je neznan kolesar podrl Grobelj Rogo. Ramovš Matevž iz Zanje vasi in zaposlen v Kranju si je pri padcu z voza zlomil nogo. Gregorina Romana iz Zgornje Šiške pa je ugriznil pes — vsi trije so morali poiskati pomoč v bolnišnici.

u— Izletniki in turiste ter vse ostalo potujoče občinstvo opozarjamo, da je biljetarna Putnika na Masarykovci cest 14 (palaca Grafike) odprta tudi ob nedeljah že od 5. jutraj do 10. dopoldne ter od 11. do 14. ure. Priporočamo cenj. občinstvu, da se poslužuje udobnosti Putnikove biljetarne. (—)

Iz Maribora
a— Slovensko obrtno društvo v Mariboru ima še nekaj prostora na obrtni razstavi na razpolago za pomočnike in vajuence, ki hočejo svoje izdelke razstaviti. Naj se ti čimprej javijo v združeni pisarni v Mariboru, Vetrinska ulica 11/I.

a— Železničarski dom na Pohorju. Železničarska zadruga bo zgradila na Pohorju svoj železničarski dom po zgledu pošttnih uradnikov, ki so postavili na Pohorju svoj poštarski dom. Zadruga je kupila pri Mariborskih koč 28 oralo veliko zemljišče, kjer bodo zidali svoj dom kot okrevališče in letovišče železničarjev. Z gradnjo prič. nejo, čim pride dovoljenje iz Beograda.

a— Nadaljevanje gradbenih del. Na reprezentativni stavbi »Drave« na vogalu Aleksandrove in Sodne ulice se v ponedeljek spet pričnejo gradbena dela, ki so jih morali zaradi nedovršnih mizarskih del za nekoliko časa prekiniti.

a— Smrt vrliga moža. Preminil je v 52. letu svoje dobe poštni inšpektor in šef poštno carinjalnega oddelka g. Avg. Špendl. Blagega, plemenitega pokojnika je delj časa mučila težka neozdravljiva bolezen, ki ji je sedaj podlegel. Zapušta žalujočo ženo in šest otrok, od katerih so trije nepreskrbljeni. Svoje otroke je vzgojil v strogo narodnem duhu. Pokojni Špendl je bil zaveden navdušen naročnik, ki ni niti v najtežjih predvojnih časih skril svojega nacionalnega prepričanja. Pri svojih stanovskih tovariših in tudi pri predpostavljajih je zaradi svojega dobrega srca in iskrene odkritostnosti užival zaupanje in tople simpatije. Kljub težki bolezni pa je bil do zadnjega veder, šaljiv in segav. Vsi ki so ga cenili in poznali, ga bodo ohranili v trajnem, svetlem spominu. Žalujočim svojem globoko sožalje!

a— Himen. V Limbužu sta se poročila mag. uradnik g. Franc Loos in poštna uradnica gđ. Tinka Mirtičeva. Pri št. bila inž. Sreč. Celestina za ženina in Putnikov ravnatelj g. J. Loos za nevesto. Mladoporočencema iskreno čestitamo!

a— Novo tridnostopno stavbo bo zidala v Čačovi ul. Nabavljalna zadruga železnih uslužbencev. Nova hiša bo poslovna in stanovanjska.

a— Zauklječek angleških tečajev. Za sihoči je bil napovedan v »Vesni« v okviru angleških počitniških tečajev koncert angleške glasbe. S tem je zaključen izredno bogat in koristen program angleških počitniških tečajev, ki so zelo pripomogli k okrepitvi misli angleško-jugoslovenskega kulturnega sodelovanja. Danes v petek zapuščajo udeleženci tečajev Maribor, potem ko so si v teku svojega bivanja v našem mestu nabrali najlepše vtise o našem Mariboru in naši zemlji. Preko Ljubljane se vračajo v svojo domovino.

a— Polanska skupnost v Mariboru bl. vajoči »Polanci« od Sv. Lovrenca na Dravskem polju so se organizirali v svrhu stalnih stikov s svojim rojstnim krajem. Prvi kupni izlet bo v nedeljo 13. avgusta. Izletu se pridruži tudi pevsko društvo »Krilato kolo« in železniško godbeno društvo.

a— Od doma sta pobegnila 17letni slaščičarski vajenec Ervin Lorber in njegov 17letni Robert Legart. Že par dni ni za njima nobenega sledu. Tovarišem sta pred pobegetom zaupala, da bočeta spoznati svet in da pojmeta preko meje.

a— Senzacionalna pravda se napoveduje pred okrožnim sodiščem. Gre za tožbo nezakonske hčerke proti očetu, ki ga toži za znesek 124.000 din zaradi krvoskrustva, Vsoto je delajalica hčerka naslednje: 20 tisoč za prestatni strah, 20 tisoč za zmanjšano delasposobnost, 80 tisoč din za izgubljenjo zdravje, 4 tisoč din za stroške zdravljenja. Zadeva zbujajoč meji veliko pozornost, zlasti ker je oče tožeče nezakonske hčerke milijonar in bogataš.

a— Velika škoda na krompirju. Ponekod na Dravskem polju so povzročili letos črvi kmetovalcem na krompirju veliko škodo. V splošnem računajo, da so škodljivi črvi požili ubogim kmetovalcem za tretjo letošnjega pridelka.

Iz Celja

e— Škropljenje ceste v Liscach in prometni predpisi. Mestni škroplilni avto škropi cesto proti Liscam samo do »Gozdne restavracije« in še to le v jutrnjih urah. Ceste skozi Lisce, ki je v poletnem času zelo prometna, sploh ne škropijo. Posledica je, da se vsak hip dvigajo za vozili s te ceste oblaki prahu, ki preprečujejo pregled ceste in povzročajo med prebivalci Lisc upravičene kritike. Po tej cesti se vozi vsak dan mnogo avtomobilistov in motociklistov, ki po večini vozijo z nedopustno brzino in ogrožajo pešce pa tudi razna vozila. Prebivalci Lisc prosijo zato pristojne činitele, da bi poskrbeli za redno škropljenje ceste skozi Lisce ter posvetili pozornost tudi lastnikom raznih motornih vozil, ki dirkajo po tej ozki cesti.

e— Prometne koncerte bo letos organiziralo Opleševalno in tujsko prometno društvo v Celju v večjem številu. Koncerti bodo v mestnem parku, pred mestnim poglavarstvom, morda tudi na Masarykovem nabrežju in drugod, da bo nekoliko prijetnejše spremembe. Igrala bo po večini celjska vojaška godba.

e— Cenik za industrijski plin. Po vzgledu velikih plinarn je mestna plinarna v Celju glede na razvoj celjske industrije in obrti uvedla nov cenik za industrijski plin, ki je po odobrenju mestnega sveta že stopil v veljavo. Cenik je, prav tako kakor že dosedajni splošni cenik, osnovan na skupinski podlagi, tako da pada cena z rastočo porabo vsemu porabljencu plinu, merjenemu na posameznem plinomeru. Stopnje novega cenika so naslednje: pri mesečni porabi 0 — 250 m³ cena po splošnem ceniku, 251 — 500 m³ cena 2.75 din, 501 — 750 m³ cena 2.50 din 751 — 1000 m³ cena 2.25 din, pri mesečni porabi nad 1000 m³ cena 2 din za m³. Posebno veliki privatni konzumenti, ki porabijo letno nad 12.000 m³ plina, bodo dogovorno s plinarno uživali popuste, ki jim bodo značile ceno do 1.50 din za m³. Isti cenik velja tudi za kurjavo (ogrevanje prostorov) s plinom, pri čemer pa mora biti seveda porabljeni plin merjen s posebnim plinomerom.

Iz življenja na deželi

DOB PRI DOMZALAH. Dne 15. t. m. smo položili k večnemu počitku neumorne ga sokolskega delavca, starosta dobskega Sokola Ivana Kuhařja. Z lepimi govori so se poslovlili od njega župni tajnik Flegar iz Ljubljane podstarosta do

Gospodarstvo

Pred trgovinskimi pogajanjmi z Italijo

V torek 25. t. m. se bodo pričela v Rimu italijansko-jugoslovenska trgovinska pogajanja v okviru zasedanja italijansko-jugoslovenskega stalnega gospodarskega odbora. Zasedanje tega odbora je bilo prvotno predvideno za jesen, na željo Italije pa se bo odbor sestel že sedaj. Poročali smo že, da je Italija pripravljena povečati svoj uvoz iz naše države, zlasti uvoz lesa, in da hoče sploh povečati svoj delež v zunanji trgovini naše države.

V začetku lanskega leta smo morali, kakor znano, uvesti omejitve pri našem izvozu v Italijo, ker je takrat saldo naših klirinških terjatev narasel na okrog 200 milijonov din. Po obnovi naše trgovine z Italijo se je namreč naš izvoz na italijansko tržišče mnogo hitreje razvil nego naš uvoz iz Italije. Zato je bilo treba najprej omogočiti večji uvoz italijanskega blaga. Sistem 100% kompenzacije v klirinu namreč zahteva, da sta izvoz in uvoz približno v ravnotežju, sicer nastanejo v plačilnem prometu težkoče. Omejitve pri izvozu v Italijo so lani pri istočasnem povečanju našega uvoza iz Italije pripomogle, da se je do konca leta saldo naših klirinških terjatev v Italiji skrčilo na 33 milijonov din, v februarju letošnjega leta pa je prišlo do popolne likvidacije tega salda in kmalu za tem se je pojavil saldo našega dolga nasproti Italiji, ki se je v zadnjem času povzpela na skoraj 80 milijonov din. Letos se je v prvih mesecih naš izvoz v Italijo sicer zopet dvignil od lanskih 140 na 206 milijonov din, toda istočasno se je povečal tudi uvoz iz Italije od lanskih 175 na 250 milijonov din. Obstoja razmeroma visokega klirinškega dolga nasproti Italiji na eni strani in rastoče tendence pri uvozu iz Italije, vse to nam nudi danes nove možnosti za povečanje našega izvoza. Tudi Italija, ki ima za okrog 80 milijonov din klirinških terjatev pri nas, je zainteresirana na tem, da poveča svoje nakupe v naši državi in je naravno, da je prišel predlog za povečanje kontingentov za uvoz našega blaga od italijanske strani.

Vprašanje je sedaj pri katerih vrstah blaga lahko dosežemo povečanje izvoza na italijanski trg. Tu pride v poštev predvsem les in glede lesa je Italija pripravljena povečati kontingente kar za 100%. Naš interes pa gre tudi za tem, da povečamo naš izvoz živine in kmetijskih izdelkov. V poštev prihaja tudi večji izvoz suhih češpelj, zlasti glede na pričakovano

izredno obilno letino. Kar se tiče živine je v zadnjih mesecih prišlo do popolnega zastoja in se od maja naprej naša živina skoro ne izvaža v Italijo. Pri našem izvozu v Italijo pa so tudi druge težkoče, ki so nastale zlasti v zvezi z reorganizacijo italijanskega uvoznega režima v smeri centralizacije in monopolizacije. Italija ustanavlja posebne uvozne centrale. Tako centralizacijo je že izvršila pri živini in pri jajcih namerava pa jo izvesti tudi pri lesu, vendar je izvedba tega načrta zaenkrat odložena do konca letošnjega leta. Centralizacija odnosno monopolizacija uvoza pa povzroča precejšnje težkoče.

Sklepi stalnih delegacij našega lesnega gospodarstva

Glede na italijanski predlog, da se povečajo uvozni kontingenti za naš les v Italijo za 100% in glede na bližnji sestanek italijansko-jugoslovenskega gospodarskega odbora je bila za torek sklicana v Beogradu seja stalne delegacije lesnega gospodarstva kraljevine Jugoslavije. Na tej seji so bili sprejeti predlogi našega lesnega gospodarstva za pogajanja v Rimu. Naša lesna industrija nima nič proti temu, da se poveča izvoz lesa v Italijo, sveda pa gre naša zahteva za tem, da Italija tudi v celoti izkoristi vse odobrene kontingente za les. Doslje namreč ni izkoriščala kontingentov za posamezne vrste blaga v enaki meri. Tako je zlasti slabo izkoriščala kontingente za bukovo in tudi za nekatere druge vrste lesa. Predvsem pa predlaga stalna delegacija našega lesnega gospodarstva, da bi pri rimskem zasedanju italijansko-jugoslovenskega stalnega gospodarskega odbora sodeloval tudi poseben ekspert, ki bi ga deligiralo naše lesno gospodarstvo. S tem predlogom se je stalna delegacija našega lesnega gospodarstva že obrnila na merodajne činitelje. Na osnovi sklepov stalne delegacije je namreč posebno poslanstvo posetilo pomočnika trgovinskega ministra dr. Obradovića, ki bo vodil našo delegacijo pri rimskih pogajanjih. Odposlanci so pomočniku ministra podrobno obrazložili sklepe in predloge stalne delegacije. Pomočnik ministra dr. Obradović je v načelu pristal na to, da bo pri rimskih pogajanjih, kolikor se tičejo lesnega izvoza, sodeloval tudi ekspert naše lesne industrije. Po beograjskih informacijah je kot ekspert predviden glavni tajnik Zveze industričev v Ljubljani dr. Adolf Golja.

Francu Rovanu polovico svoje posesti na Viču za 90.000 din.

Družba sv. Vincencija Pavelskega za prostovoljno oskrbo siromakov in mladinsko varstvo v Ljubljani je prodala posestnikovi ženi Franciški Zalaznik z Ižanske ceste 35 del svoje posesti v Karlovaškem predmestju za 135.000 din.

Peter Sever, kolar in posestnik v Srednjih Jaršah, je prodal stavbeniku Justu Gabrijelčiču njivo v Dravljah v izmeri 2098 m² za 20.500 din.

Marija Prebil, posestnica z Brezovice št. 68, je prodala Ivanu Jakominu, delavcu tobačne tovarne, in Francu Lenarčiču, zidarju z Brezovice, del svoje njive na Brezovici v izmeri 1947 m² za 20.000 din.

Alojz Planinšek, ljubljanski hišni posestnik, je svoje posestvo v Pleterski ulici št. 12, obstoječe iz hiše in vrta v izmeri 415 m² prodal Jakobu in Amaliji Zalaznik za 600.000 din kot lastnino Zalaznikovih otrok Tomaža in Jakobine.

Janez, Alojz in Emil More in Terezija Poženel roj. More, vsi iz znane ljubljanske in novomeške rodbine sodavčarjev, so prodali ženi zasebnega uradnika Mariji Zabavnik iz Zgornje Šiške hišo v Rečni ulici št. 5 v Krakovskem predmestju za 35.000 din.

Poleg navedenih kupnih pogodb je bilo sklenjenih še več manjših, povedani za parcele v bližnji ljubljanski okolici.

Važni sklepi deviznega odbora

Na svoji seji je 19. julija letos devizni odbor pri Narodni banki sprejel načelni sklep, da se za kapitala, ki bodo v bodoče prihajali v svobodnih devizah v našo državo, zagotovi transfer primerne dividende v devizah. Zainteresirani se bodo o priliki vnosa kapitala obračali na ravnanje s konkretnimi prošnjami za rešitev v tem smislu.

Izvozna prepoved za važne Na predlog izvoznega odbora je devizni odbor pri Narodni banki sklenil, da se za volno iz leta 1939., za staro železo, surovo olje, kavčuk, kositer, surove goveje kože, kokosovo olje, loj, bombaž, ribje olje in žvepieno olje v bodoče sploh ne bodo izdajala devizna dovoljenja za izvoz brez ozira na to, ali se ta izvoz namerava izvršiti v klirinške ali neklirinške države; to pa zaradi tega, da bi se mogle zadovoljiti potrebe domačega gospodarstva s temi rovinami.

Narasla rudarska produkcija v juniju

Medtem ko je v začetku leta premogovna produkcija v naši državi nekoliko popustila na višino prejšnjega leta, se je v naslednjih mesecih zopet dvignila in je bila v marcu, aprilu in maju večja nego v ustrežajočih mesecih prejšnjega leta. Najnovejši podatki za junij nam kažejo, da je bila premogovna produkcija tudi v tem mesecu precej večja nego lani. V juniju so v naših premogovnikih nakopali 465.550 ton premoga nasproti 421.150 v lanskem juniju, tako da je bila letos produkcija za 44.400 ton ali za 10,6% večja nego lani. V prvem polletju letošnjega leta so v naših premogovnikih nakopali 2.86 milijona ton premoga nasproti 2.67 milijona ton v istem razdobju lanskega leta in 2.30 milijona ton v istem razdobju l. 1937.

Narasla je v juniju tudi produkcija železne rude na 64.360 ton (lani 42.900), produkcija bakrene rude na 85.950 ton (lani 60.070) in produkcija svinčeno-cinkove rude na 75.910 ton (lani 66.550). Zmanjšala pa se je produkcija bauxita na 29.260 ton (lani 42.910) in produkcija kromove rude na 4400 ton (lani 4880). Produkcija pirita se je v juniju držala na lanski višini in je znašala 13.200 ton (lani 13.040), produkcija antimonove rude pa se je povečala na 1490 ton (lani 1120). Precej je letos narasla produkcija magnezita, ki je dosegla v juniju 3390 ton (lani 2660).

Gospodarske vesti

Dozov inozemskega sladkorja. Pred dvema dneva smo poročali o pomanjkanju sladkorja na našem trgu, ker so domače zaloge izčrpane, inozemski sladkor pa še ni prispel, čeprav so državne tvornice sladkorja že pred štirimi tedni dobile s posebno uredbno možnost carine prostega uvoza. Tudi v dravski banovini se je v zadnjih dneh precej občutilo pomanjkanje zlasti pri detaljisti, ki niso mogli izpolniti svojih želj. Kakor doznavamo, je včeraj prispela manjša količina sladkorja v Ljubljano, na potu pa so nadalje pošiljali. Državna tvornica sladkorja v Belem Manastiru je dobila po Dunavu iz Bratislave 300 vagonov sladkorja, predvsem za oskrbo vzhodnih delov države. Sladkor za zapadni del države, zlasti za savsko in dravsko banovino, pa je drigirn preko Reke, ker je morska pot cenejša. Na Reko bi moralo prispeti 100 vagonov, pri spelo pa je samo 40 vagonov. Vendar so na potu nadaljevali količine. Na merodajnih mestih zadržujejo da bodo še v tem tednu krita vsa naročila. Cena sladkorja ostane neizpremenjena.

Peronospora je po vseh vinogradih še precej razširjena, posebno tam, kjer se ni pravčasno in pravilno škropilo. Sedaj je čas za 4. škropljenje vinogradov. Za istočasno obrambo proti peronospori in zatiranju kiselsjaka naj se uporablja bordoška brozga v zvezi z zelenilom na 100 litrov en in pol odstotne bakreno-apnene brozge 15 dkg uranice zelenila. Ponekod nastopa v večji meri tudi prava trana plesen ali odlij. Zaradi obrambe in zatiranja te bolezni naj se vinogradi vestno žveplajo (po škropljenju). Žvepla naj se s fino zmleto (koloidalnim) žveplom. Ob zelo vročih dneh naj se mesto po trtah žvepla na tla pod trse, ker prehuda solnčna pripeka ob zelo vročih poletnih dneh požepljene zelele dele trte lahko občutno poškoduje (ožge). Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru.

Licitacije. Pri upravi vojno-tehnične zavoda v Kragujevcu bodo naslednje ofertalne licitacije: 27. t. m. za dobavo raznega električnega materiala, 28. t. m. za dobavo raznega instalacijskega materiala, dne 29. t. m. za dobavo jeklene žice, dne 5. avgusta za dobavo impregniranega platna, raznega šamotnega materiala, 7. avgusta za dobavo usnja-blank in raznega materiala iz gumij, 8. avgusta za dobavo šamotne opeke, 9. avgusta za dobavo livarskega koksa in kartona, 10. avgusta za dobavo smirkovega platna in smirka v prahu, cirkularnih in drugih žag manesmanovih cev. 11. avgusta za dobavo grafitnih loncev in mehkega, fero-kroma, 12. avgusta za dobavo raznih strojnih jermen, 14. avgusta za dobavo firme-

DAN

26
Sreda

JULIJ

27
Četrtek

28
Petek

29
Sobota

30
Nedelja

31
Ponedeljek

32
?

Posnetki so mi slabo uspeli. Nisem uporabljal dobrega filma. Da ne riskiram, bom odslej uporabil KODAK-FILM.

Ta dan me opominja, ima KODAK PANATOMIC X film 27° občutljivosti — film za vsako razsvetljavo in vsakega amaterja.

Jutri moram nabaviti Kodak-film!

29° občutljivosti ima najnovejši KODAK-PLUS-X film, specialni film za kamere malega formata kakor n. pr. Retina, Contax itd.

IZLET. Veselim se na posnetke, ki jih snimam na Kodak-filmu.

Posnetki so mi odlično uspeli. Kodak-film mi da več radosti nad izletom.

Kaj ima mesec julij 32 dni? Ne! Toda najobčutljivejši novi KODAK-SUPER-XX film ima 32° občutljivosti. Film za sportske posnetke, najkrajše osvetlitve in snemanje pri slabem osvetljenju.

Prognoza: KODAK-FILM za boljše, še boljše in najboljše posnetke!

za in barv. 10. avgusta za dobavo jeklenih kroglic, 17. avgusta za dobavo strojev za brušenje in struženje in 30. avgusta za dobavo instalacije za parno ogrevanje ter bencinskega motorja.

Bozre

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki: nespremenjeno 14.30. Grški boni pa so se trgovali v Zagrebu po 29.83 in v Beogradu po 30.08. Tečaj na svobodnem trgu se ravna nadalje po tečaju 258 din za funt.

Na zagrebškem efektm tržišču je vojna škoda pri stalni tendenci notirala 467 — 469 (v Beogradu je bil promet 467.50). Do zaključkov je prišlo v 6% dal matinskih agrarnih obveznicah po 35 (v Beogradu po 34.25) in v 7% investicijskem posojilu po 101.

DEVIZE

Ljubljana, Oficielni tečaji: London 206 — 209.20, Pariz 116.31 — 118.61, New York 4381.12 — 4441.12, Ženeva 995 — 1005, Milan 231.65 — 234.75, Praga 150.50 — 152, Amsterdam 2354 — 2392, Berlin 1769.12 — 1786.88, Bruselj 747.25 — 759.25. Tečaj na svobodnem trgu: London 256.40 — 259.60, Pariz 144.82 — 147.12, New York 5457.35 — 5517.35, Ženeva 1237.77 — 1247.77, Amsterdam 2930.09 — 2968.09, Bruselj 930.11 — 942.11.

Curli, Beograd 10, Pariz 11.7450, London 207.562, New York 443.3125, Bruselj 75.3250, Milan 23.3250, Amsterdam 237.20, Berlin 177.80, Stockholm 106.95, Oslo 104.3250, København 9267.50, Sofija 5.40, Praga 1512.20, Varšava 83.50, Budimpešta 87, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda. 467 — 469, 4% agrarne 51.50 — 52.50, 4% severne agrarne 59.50 — 60.50, 6% begluške 86.75 — 87.50, 6% dalm. agrarne 84 — 85 (85), 7% stabiliz. 100.50 bl. 7% invest. 99.50 — 101.50 (101), 7% Seligman 101 bl. 7% Blair 93.50 — 94.50, 3% Blair 99.50 — 101; delnice: Narodna banka 7350 den., PAB 213 — 215, Trboveljska 171 — 173, Gutman 40 den., Šećerana Osijek 80 den., Osječka lijevaonica 150 — 162.

Beograd, Vojna škoda 467.25 — 467.50 (467.50), 4% agrarne 62 — 62.75, 4% severne agrarne 59.75 — 60.50, 6% begluške 87 — 87.50, 6% dalm. agrarne 84.25 den. (84.25), 7% stabiliz. 100 den., 7% invest. 100.25 — 100.75, 7% Seligman 100.50 den., (100.50), 7% Blair 93.75 — 94, Narodna banka 7500 bl., PAB 210.50 — 211.50 (210).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ Chicago, 20. julija. Začetni tečaji: pšenica: za sept. 66.25, za dec. 67.50; koruza: za sept. 43.25.

+ Winnipeg, 20. julija. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 53.875, za dec. 55.625.

+ Novosadska blagovna borza (20. t. m.). Tendence nespremenljive. Pšenica: stara (78/79 kg): baška, sremska slavonska 149 — 151; južnoban. 147 — 150. Rž: baška 130 — 132.50. Jčemen: baška in sremski 64/65 kg 140 — 142.50. Oves: baški, srem ski in slavonski 140 — 142. Koruza: baška in par. teta Indija 117 — 118. Moka: baška in banatska 20g in 20gg 235 — 245, 225 — 225; 20g 195 — 205; 20g 175 — 185; 20g 150 — 160; 20g 117.50 — 122.50. Fižol: baški in sremski bel 290 — 295. Otrubi: baški in nemški 108 — 110, banatski 103 — 105.

+ Budimpeštanska termična borza (20. t. m.). Tendence prijazna. Koruza: za avg. 17.30 — 17.32, za sept. 17.50 — 17.52.

Gasilski zlet na Jesenicah

Jesenice, 19. julija. Prostovoljna gasilska četa Jesenice in gasilska četa KID Jesenice priredila v nedeljo 23. t. m. gasilski zlet na Jesenicah, ki se bo vršil na sportnem stadionu KID na Jesenicah. Na sporedu so župne vaje za

gasilski kongres v Ljubljani v izvedbi radovljiške gasilske župe.

Od 7.30 do 8. bo sprejem gostov pred železniško postajo, nakar se bo formirala povorka, ki bo odkorakala na sportni prostor.

Ob 8.30 bo slovesna služba božja na prostem, sledili bodo govori predstavnikov gasilstva, nato pa redovne vaje gasilskih čet, proste vaje, rajalni pohodi in tekme.

Ob 15.30 nastop tekmovalnih rojev gasilске čete KID. Po župnih vajah se bo vršila na sportnem prostoru velika ljudska veselica z zelo peštrimi sporedom. Po sporedu in udeležbi gasilcev sodeč, bo to ena največjih gasilskih prireditev, kar jih je bilo v zadnjih letih na Jesenicah.

Velik požar v gozdu

Trojane, 20. julija. Danes dopoldne okrog 9. je nastal iz do sedaj še neznanega vzroka velik gozdni požar na južni strani Kržanove gore. Zanjice na trojanskih njivah so sicer opazile dim, vendar ni nihče kaj hujšega slutil. Še pred 10. uro so iz Kolovrata obvestili orožniško postajo o požaru, ki se širi na vse strani. Komandir trojanske orožniške postaje g. narednik Mar in njegov tovariši sta skupno z gasilci podvzela varnostne ukrepe, da se požar omeji.

V primeru, da se požar razširi na severno stran rebri, so v nevarnosti gospodarska poslopja Dolinarjeve kmetije. Ko to poročamo, zavzema požar velik obseg.

Novice z Ruš

V nedeljo 16. t. m. se je šel v Dravo korpat nek tukajšnji čevljarski pomočnik. Svarilo njegovega mojstra, naj ne hodi v Dravo, ker ni več plavanja, ni nič izdalo. Po obedu je tiho smuknil po Dobravi v Dravo, ki je kljub veliki vročini zelo mrzla. Naglo se je slekel in šel kar v vodo. Ko je prišel do globljega mesta, je padel in utonil. Našli so ga sicer v kratkem času, a bil je mrtev.

V ponedeljek se je hudo ponesrečil pri karbidni peči v tvornici za dušik delavec Robič iz Lobnice. Potiskal je voz karbida, ki je baš pritekel iz peči v tekočem stanju. Na nepojasnen način se je zvalil vroč karbid na delavca in ga do polovice trupa ožgal. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico.

V našem delu Dravske doline je nastala silna suša. Travniki rjavijo, fižol, krompir in druge poljske trte vrtno rastline se sušijo. Sena je bilo malo, otave pa v splošnem menda ne bo treba kositi. Kmeti tar na in obupuje. Živine mora precej odprodati, a tržne cene so skrajno slabe. Slabi časi se nam obetajo.

Regulacija ruškega potoka se bo vendar nadaljevala in sicer že prihodnji teden. Sedaj bodo posestniki mirneje spali, kajti ta potok, dasi je neznan, jim je povzročil že marsikatero bridko uro.

Dr. Bazala predsednik zagrebške akademije

Beograd, 19. julija. p. Na osnovi § 9 pravil akademije je prosvetni minister potrdil izvolitev dr. Bazala za predsednika Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu.

Nov trgovinski sporazum med Italijo in Nemčijo

Rim, 19. julija. o. Z Nemčijo je bil sklenjen nov trgovinski sporazum po katerem bo v bodoče poskrbljeno tudi za blagovni promet preko Trsta. Nemčija se je obvezala uvažati, odnosno izvažati poldrugi milijon ton blaga preko Trsta. Za ta tranzit je dosegla vse možne olajšave v tržaskem pristaniku in na železnici. V zadnjem času je Nemčija pričela uvažati preko Trsta petrolej in žito iz Rumunije. V okviru novega sporazuma se bo tranzit tega blaga preko tržaške luke še povečal.

Huda vročina v Grčiji

Atene, 19. julija. AA. (Setafini). Vročina v okolici Drame je dosegla 40 stopinj v senci. Onemogočeno je delo na poljih.

Nemški kapital in naša ležišča nafte

Družba »Rudokop« si je pridobila izsledovalno in eksploatacijsko pravico na področju 4000 kv. kilometrov

Nedavno smo na tem mestu poročali, da je novo ustanovljena družba »Rudokop« d. d. za izsledovanje in eksploatacijo ležišč nafte, ki so jo ustanovile velike nemške petrolejske družbe (Elworath, Preussag in Erdölwerke Hamburg) sklenila z jugoslovenskimi družbami »Panonija«, »Ugljanik« in »Bitumen« pogodbo glede izkoriščanja petrolejskih polj odnosno prenosa izsledovalnih pravic, ki jih imajo te družbe. Tudi smo poročali, da je v kratkem pričakovati, da bo družba »Rudokop« pričela z izsledovalnimi deli, ko bo dobila dovoljenje, da sme uvoziti v našo državo brez plačila carine potrebne stroje in naprave za vrtanje. V tej zvezi smo končno poročali, da bo izsledovalna dela vodil nemški geolog profesor Benz in da bo družba Rudokop, ki je bila ustanovljena z začetno glavnico 1 milijon din, v kratkem povečala svojo glavnico na 20 milijonov din.

Gornjo vest, ki jo je objavilo »Jutro« 13. junija, sedaj potrjujejo iz Beograda. »Jugoslovenski Kurir« poroča namreč, da je ministrski svet definitivno odobril pogodbo, ki jo je v marcu ustanovljena družba »Rudokop« sklenila z domačimi

družbami »Panonija« d. d. Beograd, »Ugljanik« d. d. Zagreb in »Bitumen« d. d. Zagreb. Izsledovalne pravice, ki jih imajo te tri družbe, datirajo še iz leta 1920. Nanašajo pa se na petrolejska polja ob Dravi in Muri, odnosno v Slavoniji Tereni, na katerih ima izsledovalno pravico »Ugljanik«, obsegajo 1230 kv. km. Tereni »Bitumena« 696 kv. km. Tereni »Panonije« pa 2024 kv. km, tako da znaša skupna površina, na kateri bo družba »Rudokop« lahko vršila poizkusna vrtanja, 3950 kv. km (po svojem obsegu predstavljajo torej ti tereni površino, ki ustreza 1 četrtini površine dravske banovine). Sveda ne gre za terene v strnjem kompleksu, temveč se ti tereni razprostirajo od Medjimurja vse doli do Slavonskega Broda. Na osnovi sklenjene pogodbe med družbo »Rudokop« in omenjenimi domačimi družbami bodo Nemci pričeli z izsledovalnimi deli in sicer najprej na terenih družb »Ugljanik« in »Bitumen« v bližini Bujačice, kjer so že pred vrsto let odkrili zemeljski plin. ki se od tedaj redno izkorišča. Potrebne instalacije in naprave za vrtanje so tudi že prispale v našo državo in jih bodo v kratkem prenesli na ona mesta, kjer bodo pričeli z vrtanjem.

Več nemških in manj ostalih turistov

V smislu uredbe o reorganizaciji ministrstva za trgovino in industrijo je nedavno pričela funkcionirati posebna uprava za turizem pri tem ministrstvu. Pod vodstvom dosedanjega šefa oddelka za turizem načelnika g. Jase Grgaševića je uprava za turizem zbrala od banknih uprav podatke o turističnem prometu v naši državi v prvih petih mesecih letošnjega leta. Podatki sicer še niso popolni, ker še ni prispela statistika vardarske banovine in nekaterih drugih manjših krajev v ostalih banovinah, vendar nam primerjava z lanskim letom že kaže, v kakšni smeri so nastopile spremembe našega turističnega prometa.

Skupno število turistov se ni zmanjšalo, če upoštevamo, da manjkajo še nekateri podatki. Statistika za prvih pet mesecev nam pove, da je bilo letos v petih mesecih 273.300 turistov (lani 286.400). Število nočnih na je znašalo 1.055.000 (lani 1.015.000). Manjše je predvsem število domačih turistov, ki je padlo od lanskih 203.000 na 188.000. Za malenkost pa se je povečalo število inozemskih turistov od lanskih 83.260 na 85.370. Tudi število nočnih inozemskih turistov je naraslo od 339.000 na 366.000.

Podrobna statistika o posetu inozemskih turistov pa nam kaže znatne spremembe. Zlasti je znatno povečanje števila turistov iz Nemčije od lanskih 49.685 na 64.814 (za

30%) in sporedno povečanje nočnih nemških turistov od 192.000 na 285.000. Temu povečanju pa stoji nasproti občutno zmanjšanje števila turistov iz drugih, zlasti iz deviznih držav. Tako je število posetnikov iz Anglije nazadovalo od 3031 na 1640; število nočnih angleških turistov je padlo celo pod polovico od 13.465 na 6.025. Število francoskih turistov se je zmanjšalo od 1689 na 1032, število švicarskih turistov od 1143 na 847 itd. To zmanjšanje dotoka turistov iz bogatih zapadno evropskih deviznih držav je prav občutno in se zlasti tudi pozna na našem deviznem in valutnem trgu. kajti angleški, francoski, švicarski in ameriški turisti so prinesli s seboj precej deviz in valut. V tej zvezi je omeniti tudi zmanjšanje števila turistov iz ostalih deviznih držav, zlasti iz Nizozemske (od lanskih 669 na 553), iz Norveške (od 382 na 202), iz Švedske (od 470 na 355), iz Belgije (od 408 na 212) itd.

Tudi dotok iz ostalih klirinških držav se je po večini zmanjšal. To velja zlasti za češkoslovaške turiste, katerih število je padlo od lanskih 7670 na 2742. V manjši meri je nazadovalo število madžarskih turistov (od 4943 na 4196), število italijanskih turistov pa se je le nebitveno zmanjšalo (od 3972 na 3950).

Marija Šiler, posestnica in žena trgovskega zastopnika iz Šiške, je prodala za drugi »Dom cestnih železničarjev« parcelo v Zgornji Šiški v izmeri 840 m² za 51.240 din.

Ciril Jerala, posestnik v Zgornji Šiški, Vodnikova c. 33, je odprodal ljubljanskemu trgovcu Egidiju Resmanu od svojega zemljišča v Zg. Šiški za 45.000 din del njive, ki leži od Vodnikove ceste v smeri projektirane nove ceste do

Vojni minister med rekruti

Za Anglijo je vprašanje rekrutov postalo bolj življenjsko vprašanje nego nemara v katerikoli drugi deželi. Vlada mu mora po sili posvečati več svojega časa in zanimanja nego v deželah, kjer imajo obvezno vojaško službo že oddavna in kjer se rekrutiranje vrši bolj ali manj avtomatično. Na sliki vidimo vojnega ministra Hore Belisha, ki inšpicira opravo novincev v taborišču Guildfoxa v Surrey.

Kri je nevarnejša od somov

Nevaren doživljaj iskalca potopljenih zakladov

Ta čas je visoka sezona za potapljače, ki na svoj račun ali po naročilu kakšne družbe stijejo na dnu morja za zakladi. Ti potapljači tvegajo pri svojem poslu v resnici smrt. Če potapljaško delo samo na sebi je vedno nekaj nevarno, v neznanih vodovih, v velikih globinah, v neugodnih okoliščinah, pri čemer se je treba pripraviti za spopad s kakšnimi morskimi volkovi ali hobotnicami, pa je še vse bolj nevarno.

Eden izmed najbolj znanih iskalcev zakladov na dnu morja je Charles E. Smale, ki pravi, da je od Aljaške do Mehike prehodil vse morskoro dno. Te dni je imel spet doživljaj, ki kaže, kako nevaren je potapljaški posel.

Ko je preiskoval trup neke potopljene ladje, se mu je pokvarila plošča pred obrazom, voda je začela vdirati v obleko. Smale se ni upal potegniti za signalno vrvi, ker se je bal, da bi ga prehitro dvignili in to bi pomenilo sigurno smrt. Smrt pa je tudi pomenilo, če bi ostal samo za kratek čas

predolgo v globini. Imel je eno samo majhno upanje, kakor je hitro izračunal. Pritisk je roko proti odprtini, da bi zadržal vdiranje vode, med tem ko je počasi stopal naprej, da bi prišel v ugodnejši položaj napram ladji zgoraj. V zadnjem trenutku je dal svarilno znamenje, potem je izgubil zavest. Dve uri so se morali truditi, da so ga priklicali v življenje. Toda s hladnim premislekom se je bil rešil.

Smale spada med moške, ki trdijo, da najhujša nevarnost za potapljače ni morski volk, temveč človeška kri. Kri ni sposobna, da bi se dovolj hitro prilagodila spremembam pritiska, a če se v nevarnosti ne prilagodi dovolj hitro, se stvorijo v njej zračni mehurčki, ki pomenijo za neke organe pogubo.

Navzlic temu je seveda vedno dovolj moč, ki se vdajajo najnevarnejšemu potapljaškemu delu, iskanju zakladov. Vedo pre dobro, da leži polovica zlata, ki so ga od Kolumbovih časov našli v Ameriki, raztresena na morskem dnu. In to vendar iščejo, čeprav tvegajo pri tem smrt.

Plinske maske za dojenčke

Skoraj tri milijone zaščitnih naprav zoper strupene pline za angleške otroke

Z izpopolnitvijo britske zaščite zoper zračne napade se je pojavilo težavno vprašanje, kako bi male otroke najučinkoviteje obvarovali vojnih plinov. V čeladi za dojenčke vidijo sedaj rešitev. Z njo so eksperimentirali dve in pol leta in se je obnesla. V bistvu je to z lahkim kovinskim ogrodjem utrjena avba iz zrakotesnega tvoriva, ki se natakne otroku. Za sveži zrak skrbi gumast pihalnik na desni strani, ki poganja zunanji zrak skozi precejvalno posodo. 40 mirnih, enakomernih stiskov meha na minuto zadostuje, da ostane zrak pod čelado čist in da plin ne pride vanjo.

Kakor so pokazali nešteti poskusi, vzdrži dojenček v tej preprosti zaščitni napravi neomejen čas, seveda če pihalnik ne preneha obratovati.

Tisoče otroških čelad so izdelali doslej in jih razdelili v različnih angleških mestih. Do konca julija bo lahko že sto tisoč dojenčkov opremljenih tako za vsak primer. Teh mask pa ne bodo dajali kakor maske za odrasle staršem v šrambo, temveč jih bodo imeli pripravljene v posebnih skladiščih. Oblasti, ki skrbijo za zaščito zoper zračne napade, so naročile 1.400.000 kosov, do konca septembra bodo izdelali še 1.300.000 kosov za otroke od dveh do štirih let.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

S praznika francoskih provinc

V Sables-d'Olonne so imeli to dni enega danes tako priljubljenih festivalov ljudskih običajev in narodnih noč. Nastopale so pestre skupine iz vseh starih francoskih provinc. Skupina iz Arles, ki jo kaže naša slika, je imela posebne uspehe.

Pomilostitev za Plevicko odklonjena

Zagovornika žene ruskega generala Skoblina, bivše pevke Plevicke, ki so jo obtožili sodelovanja pri ugrabitvi beloruskega generala Millerja, so te dni uradno obvestili, da je bila prošnja za njeno pomilostitev odklonjena. Sodba, ki se je glasila na 20 let prisilne delavnice, je postala s tem pravomočna. Obenem poročajo pariški listi, da se bo razprava proti generalu Skoblinu vršila 26. t. m., seveda v njegovi odsotnosti, kajti Skoblin se je s pobegom na neki ruski parnik pravočasno rešil aretacije. Obsojen bo in contumaciam najmanj na do smrtno prisilno delo.

»Action Française« ni več na indeksu

Pariška rojalistična »Action Française« priobčuje najnovejšo papežev odredbo, ki razveljavlja indeksno prepoved za ta list. Napadi, ki jih je edino francosko legitimistično glasilo leta 1926. naslovilo na papeža in cerkev, so imeli za posledico, da je bilo katolikom prepovedano prebirati ta list. V lanskem novembru je ravnateljstvo »Action Française« poslalo papežu Piju XI. pismo, v katerem mu je zagotavljalo, da se podreja cerkvenim zapovedim, in ga prosilo, naj omenjeno prepoved razveljavi. Sveta kongregacija je sedaj tej prošnji ustregla, na indeksu ostanejo še številke lista od decembra 1926. do danes. »Action Française« se je morala tudi obvezati, da v svojo politiko ne bo mešala cerkvenih zadev.

Lastno mater ugrabil

V Kaliforniji se je zgodil nenavaden primer, da je sin z zločinskim namenom ugrabil svojo lastno mater. Hotel je izsiliti dedščino. Štirje možakarji so napadli na njenem posestvu staro go. Emeryjevo, jo pretepli in jo odpeljali v neki hotel. Policija je ugrabitelja zasledovala in ker ji je dala služkinja Emeryjeve dober opis napadalcev, ji je uspelo, da jih je prišla v dveh dneh. Policija je aretirala sedem oseb, med temi sina go. Emeryjeve, ki so ga obtožili, da je uprizoril ugrabitev za to, da bi prišel do imetja svoje matere v višini 200.000 dolarjev. Po zakonu čaka sina smrtna kazen.

Nova serija sončnih peg

Zvezdarna na Mountu Wilsonu v Kaliforniji sporoča, da je ta čas računati s pojavom nekoliko skupin sončnih peg, ki jih bo kakšnih 180. Med njimi bo ena z dolžino 170.000 km. Vpliv teh peg pa se bo pokazal skoraj gotovo z novo periodo magnetiskih in radijskih motenj, severnih sijev in neviht.

Čudak s sto radijskimi aparati

V središču Štokholma si je privoščil nekdo, ki si je to mogel pač privoščiti, nenavadno zabavo da je kupil nad sto radijskih aparatov. Obratovali so podnevi in ponoči — vsi. Lahko si mislimo, kako peklenski je bil njih hrup in kakšni so bili občutki pri sosedih. A niti prošnje niti grožnje niso radiomana pripravile do tega, da bi opustil svojo norost. Njegova najemna pogodba je bila takšna, da mu je prepuščala popolno svobodo v stanovanju in z zakonom mu na Švedskem niso mogli do živga. Preprirov ni bilo ne konca ne kraja. Nazadnje pa so se sosedje združili in so moža tožili. Uspelo jim je, da so ga sodniki obsodili na preselitev v štokholmsko okolico. Tam je našel samotno vilo, v kateri lahko nadaljuje s čudovito godbo, ki mu jo uprizarja nad sto radijskih aparatov. Osvobojeni sosedji pa so svojo zmago proslavili z veliko gostijo.

Prezgodaj rojeni

Glavni zdravnik deželne ženske bolnice v Elberfeldu je objavil zanimive podatke o otrokih, ki so se v tej bolnici v petih letih rodili prezgodaj. Ker mislimo običajno, da morajo imeti predčasno rojeni otroci razne telesne in duševne nedostatkosti in da so malo sposobni življenja, so imele te raziskave velik pomen, in to tem bolj ker so zavrnile mnoge trditve o splošni življenjski slabosti prezgodaj rojenih otrok. Če takšen otrok preživi deset dni, se potem razvija enako kakor drugi otroci. Nedostatki glede teže in zrelosti se mu izenačijo v štirih do petih mesecih.

Orglice

kot državna nagrada

Letaki državni predsednik si je izmislil svojevrstno vabo za prostovoljno pomožno službo na deželi. Določil je, da dobi vsak pomožnik lepe orglice z notami in materialom za pouk. Na ta način je poskrbljeno, da bodo mogli člani pomožne službe ob nedeljah tudi v najmanjši vasi povesti dekleta na ples. Na deželi se je v resnici osnovalo že mnogo plesnih godb na orglice...

Trije zdravniki

žrtve znanosti

V oddelku za zastrupitve s plinom krakovske bolnišnice svetega Lazara so trije zdravniki na sebi vršili poskuse s kisikom pod visjim pritiskom. Po vsej priliki je kratki stik povzročil eksplozijo v hermetično zaprti plinski komori in vsi trije zdravniki so izgubili življenje.

Nov dogodek v holandski kraljevi rodbini

Kakor zatrjujejo v holandskih dvornih krogih, je pričakovati rojstva novega otroka prestolonaslednice Julijane in njene moža princa Bernharda. Porod bo v začetku avgusta.

Eksplozija na nemškem parniku

Na krovu 17.000 tonskega parnika Severno nemškega Lloydja »Verlina«, se je razpočil eden izmed kotlov 15 milj od Swinemündeja. 15 oseb je bilo ubitih, 6 pa težko ranjenih. Kakor so ugotovili, je nastala eksplozija na ta način, da je zašlo olje v predel s paro. Upajo, da bodo mogli težko ranjene še rešiti.

Najstarejša Francozinja

Ga. Loube iz Capbretona je pred kratkim slavila svoj 107. rojstni dan in je bila kot najstarejša Francozinja deležna mnogih časti

Ameriška Vineta

Prestolnica St. Kitta sto metrov pod morskovo površino

Družba pod vodstvom stotnika Roberta Halla iz Detroita je ta čas na poti v Zpadno Indijo, kjer hoče poiskati in proučiti »ameriško Vineto«, mesto St. James, ki je bilo nekoč prestolnica otoka St. Kitta, enega izmed Malih Antilov. L. 1689. je potresna katastrofa pogreznila to mesto v morje, kjer leži sedaj v globini skoraj sto metrov. Člani odprave upajo, da bodo odkrili mnogo zanimivih stvari, kajti nesreča se je zgodila tedaj tako hitro, da so se pogreznil v mestom vsi njegovi prebivalci in izročilo veli, da so se potopili z njimi velikanski zakladi zlata in draguljev.

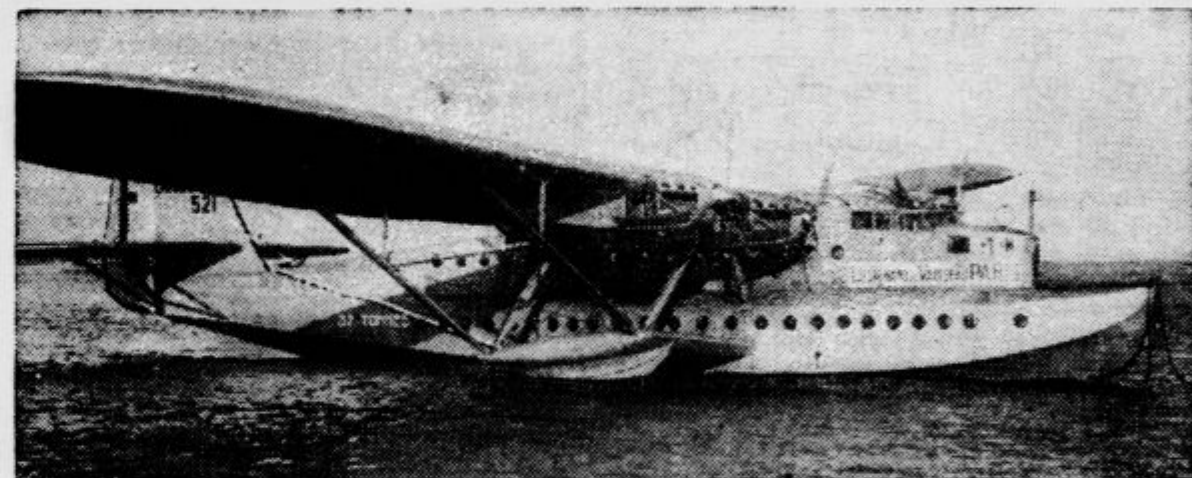
Tovarnar Jack Browne, eden izmed članov odprave, je izdelal potapljaške opreme z uporabo helija, ki ne potrebuje dovajanja zraka od zgoraj in ki jih bodo zato uporabili pri raziskovanju potopljenega mesta. Stotnik Hall pravi, da bo razmeroma lahko priti do tega mesta. Kadar je mirno morje, je videti njegove s koralami preraste zidove in strehe s površja. Poleg St. Jamesa bodo preiskali tudi trupe nekaterih španskih galeon, ki je njih položaj približno znan in ki je v njih ba je mnogo zlata in srebra.

Prometno letalo preletelo ocean brez pristanka

Znano francosko prometno vodno letalo »Lieutenant de Vaisseau Paris« je preletelo severni atlantski ocean iz Amerike v Evropo brez pristanka. Startalo je v Portu Washingtonu v državi New York, ni izkoristilo vmesnih pristankov v Botwoodu v Novi Fundlandiji in Fynesu na Irskem ter je po 28 urah in 28 minutah pristalo v Biscarossu. V tem času je opravilo 5850 km s povprečno brzino 205 km na uro. Na njegovem krovu je bilo deset

oseb. Pri vzletu je znašala skupna teža 42 ton, bencina je bilo 25.000 litrov, ob pristanku pa ga je bila samo še 550 litrov s tem bi moglo letalo leteti komaj še eno uro. Ta polet je važen, ker kaže, da zmorejo moderna prometna letala brez nadaljnega dolgega poleta preko velike luže. Kakor znano pa namerava Francija zgraditi za potniško in pošto zračno službo preko oceana še dosti večja in popolnejša letala, nego je »Lieutenant de Vaisseau Paris«, ki izvirajo njegovi načrti še iz l. 1928. Sicer pa je to letalo ocean presekalo že osemkrat.

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Letalo »Lieutenant de Vaisseau Paris«

Sir Edmund Ironside

Vrhovni inšpektor britskih prekomorskih vojnih sil, ki je odpotoval te dni v Varsovo, da se razgovori tam o skupnem vojaškem nastopanju Anglije, Francije in Poljske. Njegov obisk je znova pokazal, da je Anglija tokrat resno odločena nuditi svojim zaveznikom v primeru spopada najaktivnejšo pomoč in da nemara vendarle ne špekulira na kakšno izvijanje v odločilnem trenutku, kakor je bila to doslej njena navada, ki jo je spravila ob ugled

Tri vojne ladje v 24 urah

V angleških ladjedelnicah so v torek spustili v morje dve novi vojni ladji, 8000 tonsko krizarko »Nigeria« in krizarko tipa »Didos«. V sredo so splovili tretjo krizarko. To je bilo prvič v zgodovini angleške mornarice, da so v manj nego 24 urah spustili v morje tri nove vojne ladje.

Namesto anekdote

Po štiridesetih letih zveste službe so pred kratkim upokojili francoskega železniškega uradnika Moraina. Ob slovesu so ga njegovi predstojniki posebe pohvalili. Če ima kakšno posebno željo, so dejali, naj jo le pove, železniška družba mu jo bo rada izpolnila. »Gospodje,« je odgovoril Morain po kratkem oklevanju, »izranžiran železniški voz bi me napravil srečnega. V njem bi stanoval na svojem kočniku zemlje in spomine na svoja lepa službena leta bi imel vedno okrog sebe.« Seveda so mu ustregli. Čez nekaj časa je obiskal drug železničar svojega prijatelja, upokojenega uradnika. Na poti tja je začelo kapljati in ko je prišel do cilja, je lilo. Tu je stal izranžirani vagon. Obiskovalec je potkal, upokojenčeva žena je prišla ven. »Moj mož? Sedi za vozom!« se je glasil nje nekoliko čudni odgovor. Obiskovalec je stopil okrog voza, res tam za vagonom je sedel stari Morain v dežju, čez glavo je imel vrečo, v ustih pipo. Dvigal je prave oblake dima in divje gledal predse. »Za božjo voljo, zakaj ne odideš noter?« ga je pozdravil prijatelj. »Zakaj! Zakaj!« je zagodrnjal korektni penzionist. »Ali ne vidiš, da so mi darovali voz za nekadilce?«

VSAK DAN ENA

»To je pa najnovejši ples, ki sem se ga včeraj učila!«

(Everybody's Weekly)

Kulturni pregled

»Slovenci smo zdrave in čile rase«

Ugledni zagrebški znanstvenik, g. univ. prof. dr. Boris Zarnik nam je poslal tole pismo:

Velesenceni gospod urednik!

Nisem videl skulpture na Muzejskem trgu, ki so jo razbili, niti ne vem, kdo jo je napravil. Ali iz vaših kritičnih pripomb v članku v sobotni številki »Jutra« posnemam, da je bil to izrodek odrekovanja slovenski samobitnosti in nesmiselnega pomenjanja proizvodov degeneriranih pripadnikov po čustvenosti, umstvenosti in npravnosti popolnoma tujih nam ras, med katerimi se posebno odlikujeta znani Epstein in H. Moore s svojimi potegavščinami, ki jih razni snobi in norci na Angleskem drže za umetnine.

Ne morem pa se z vami strinjati, ako »ne morete odobrati« načina, s katerim so dali poškodovanci spomenika duška svojem odporu in da je to dejanje »samo vredno obsodbe«. Ne, velesenceni gospod urednik, kot biolog moram konstatirati, da je to z biološkega stališča najrazveseljivejši pojav zadnjih let na Slovenskem. Gre namreč za elementaren izbruh slovenske rasne samozavesti, ki kaže, kakor zdrav in čil narod smo, ko sami od sebe eliminiramo iz naše sredine ono, kar je tuje naši samobitnosti, prav kakor zdravo in odporno telo kljubuje parasitom, ki se skušajo v njem vgnezditi. Pri drugih, mnogo večjih narodih so morali ljudem odpreti oči šele s posebnimi zakoni in uredbami, da so postali sposobni razlikovati med pravo umetnostjo in proizvodi degenerirane čustvenosti in fantazije »umetnikov«, ki so izgubili vsako vez z narodno dušo; pri nas pa se iz naroda samega, brez vsakih naredb in predpisov, javljajo duševno zdravi in čili ter svoje slovenske krvi svestni elementi, da obračunajo s takimi likovnimi proizvodi, ki so našemu duhu, našemu v dednih osnovah vcepljenemu pojmovanju o lepoti, tuji in diametralno nasprotni. Neznanim izvršilec narodne obsodbe pa kliče: bravo, dečki! Le tako naprej, zavežajte se dalje svoje plemenite slovenske krvi in trebite tak k nam presajeni in nam vsiljeni zastareli plevel, ki so ga že zdavnaj drugi zdravi in čili kulturni narodi izpuili iz svojih njiv.

Zahvaljujem se Vam za uvrstitve teh vrstic in beležim z odličnim spoštovanjem

Prof. dr. Boris Zarnik
V Zagrebu, dne 16. julija 1939.

★

Priobčujemo te vrstice kot nov in zanimiv pogled na zadevo, ki vzbuja v Ljubljani izredno pozornost. Ni se še namreč zgodilo, da bi bil kakšen javni spomenik, delo domačega umetnika in posvečen do mačemu simbolu, deležen takega »sprejema« in tarča takih napadov. Stališče, ki ga zavzema g. prof. dr. Zarnik, je vredno pozornosti, saj izraža mnenje biologa o skulpturi, ki naj predstavlja slovensko ženo v njeni tipični podobi. Slej ko prej pa vztrajamo na stališču, ki ga je naš list zavzel takoj prvi hip: da oblika, v kateri anonimni ljudje dajejo duška svoji odklo-

nitvi dela znanega slikarja in kiparja, nikakor ne ustreza kulturni tradiciji Ljubljane. Morda je to naše stališče nekoliko zastarelo v času, ko se začenja povsod uveljavljati namesto argumentov moralnega in kulturnega odpora surova pest, vendar vztrajamo pri tem, kar smo zapisali: kulturne zadeve je treba reševati s kulturnimi sredstvi.

Delo, za katerega gre, je po svojih kvantitetah tako, da ni vredno obrambe. Je to zadnji odmev tiste velike mode, ki so jo ponekod imenovali »izrojena umetnost« in ki bo zanj ostalo kaj malo trajnih umetnostnih pridobitev. Prepustimo onim, ki so postavili ta v ničemer izraziti in v ničemer zanimivi spomenik, odgovornost za slabo uslugo ne le avtorju kipa, marveč tudi slovesu umetnosti. Kipi, ki naj krase mesto, morajo biti reprezentativni za narod in njegovo kulturo in v nekem smislu umetnostno vzgojni, ne pa problematičen produkt, ki sodi k večjemu v kakšen ožji, predvsem umetniški krogom namenjeni prostor. Kip na Valvazorjevem trgu ni ne monumentalna, ne umetnostno pomembna: javna postavitev je tedaj popolnoma zgrešila pravi smoter javnih spomenikov.

Ce pa vzlic temu nasprotujemo postopanju s tem spomenikom, je v tem poleg že omenjenega razloga tudi zvestoba načelu umetniške svobode. Nikdar ne bo mogoče doseči soglasja v vseh sodbah in v vseh okusih o umetnostnih delih, odločitev bo vedno prepustena onim, ki najbolj ljubijo in najbolj poznajo umetnost. Nikakor pa ni mogoče dopustiti umetniške diktature z ulice, odločevanja anonimnih ljudi s kladivom ali z barvilom v roki. V načelu je treba odkloniti vse, kar izven umetnostnih in celo izvenkulturnih razlogov omejuje svobodo umetnika. Primer Rodinovega spomenika Balzacu v Parizu, ki so ga odkrili pred tedni po skoraj štidesetletnih polemikah o umetnostni vrednosti Rodinovega dela, je zgovern dokaz, kako se spreminjajo nazori in okusi in kolikokrat je resničen umetnik daleč pred povprečno množico. Ne trdimo, da velja to tudi za ljubljanski primer, velja pa načelo, da umetnostna kultura neizprosno izključuje demagogijo ulice, vandalsko početje ljudi, ki razbijajo spomenike.

Ce pa poudarjamo načelo umetnikove svobode, ne smemo prezreti, da ni svobode, kjer ni odgovornosti. Umetnikov subjektivizem ima svoje meje in sleherni resen umetnik čuti dolžnost obveznosti do naroda, v katerem ustvarja. Prav tega se niso zavedali tisti tuji živili, ki so po vojni največ ustvarjali in propagirali umetnost, zoper katero se tako odločno izreka pisec zgornjega dopisa. Mi takih tujcev — tujcev v rasnem smislu — nimamo, zato ne potrebujemo v kulturnem življenju rasnih meril. Če je še kaj epigonstva te anarhične umetnosti, ki črpa svojo moč iz razbrzdane subjektivnosti in nima nič skupnega z duševnostjo slovenskega človeka, bo njega usoda najbolj odločil čas, ki je najstrožji in najpravičnejši kritik vseh duhovnih stvaritev

Beograd, 18.20: Orkester in narodna glasba. — 20: Narodne pesmi. — 20.30: Zvočna igra. — 21.15: Lahka glasba s plošč. — Zagreb 20: Violinske skladbe. — 20.30: Zvočne igre. — 20.50: Bolgarske narodne. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.20: Godba za ples. — Praga 19.50: Koncert češke filharmonije. — 21.05: Češki kantorigi. — 21.15: Plošče. — 23: Češka glasba. — Varšava 21: Plošče. — 22: Koncert Griegove glasbe. — Sofija 18: Vojaška godba. — 19.15: Prenos Puccinijeve

opere »Madame Butterfly«. — 22: Plesna muzika. — Dunaj 12: Lahka godba. — 16: Vesela muzika. — 18: Petje. — Pesmi in plesi. — 20.15: Pester spored. — 22.30: Schubertov koncert. — 23.15: Lahka glasba. — 24: Nočni koncert. — Berlin 19.15: Ob Sprevi. — 20.5: Operetni večer. — 22.30: Ples. — München 20.15: Orkestralni koncert. — 22.30: Godba za ples. — Pariz 19.15: Plošče. — 20.30: Simfonični koncert. — 22.24: Lahka in plesna muzika s plošč.

SPORT

Po prelomu med JNS in HŠS Kaj pravijo v Zagrebu in kako menijo v Ljubljani?

Kakor smo že včeraj zabeležili, je bil na torkovi seji nogometnega saveza v Beogradu sprejet sklep, ki je dokončno razdelil naš nogometni sport v dva tabora, in sicer v klube, ki so ostali zvesti vrhovni nogometni organizaciji v Beogradu, in pa v novo združene nogometnih klubov »Hrvatsko sportno slog« z večino članov iz zagrebskega, splitskega in osiješkega podsaveza. Obenem s objavljenjem saveznih sklepov je izšla tudi poslanica predsednika HŠS dr. Kraljevića v Zagrebu, v kateri se poziva vsi člani te nove organizacije, da morajo v bodoče poslušati samo naloge tega foruma in se ne smejo v spornih vprašanjih obračati nikamor drugam kakor na HŠS. Predsedstvo je obenem odredilo, da postanejo vsi podsavezi in njihovi odbori — natančno tako kakor je odredil tudi JNS — organi HŠS.

Takšna je situacija danes in seveda se trenutno sploh ne da pregledati, kako se bo razvijal in končal ta boj med obema nogometnima taboroma. Na splošno se mora pričakovati, da od tega spora naš nogomet gotovo ne bo imel koristi in bo marsikaj dela in truda šlo na račun tega nezdravega trenja.

Oba tabora sta trenutno še pod vtisom teh dalekosežnih sklepov in so tudi poznaveci razmer precej rezervirani glede napovedi, kakšen bo nadaljnji razvoj dogodkov in kako bo živl naš nogomet, ko ga bodo upravljali nekateri iz Beograda, nekateri pa iz Zagreba. Prve komentarje glede nove nastalega položaja objavlja samo zagrebški »Jutarnji list« — ostali listi so se zaenkrat omejili samo na oficijelne ugotovitve — ki pravi med drugim:

»Ta sklep (namreč črtanje 8 vidnih klubov, članov HŠS, iz članstva JNS) je bil sprejet že pred nekaj dnevi, toda objavljen šele po seji. To pomeni, da so ljudje pri JNS prišli v Zagreb na razgovore z določenimi sankcijami v žepu. Ko so se oni tako lepo in na ok popustljivo pogajali s predstavniki iz Zagreba, gotovo niso mislili resno. Vtis imamo, da je ta JNS potreboval neko opravičilo za ono, kar je zdaj sledilo. To opravičilo pa bo zadovoljilo samo slepe in one, ki ne poznajo stvar. Mora se priznati, da je zadnje dni bilo

pri nas razpoloženje, da bi se z medsebojno popustljivostjo uredile naše razmere, in sicer tako, da bi bili vsi zadovoljni.

... JNS ima za vse, kar se je zgodilo, polno odgovornost. Razpust naših vrhovnih nogometnih organizacij in klubov, ki so sedaj in v preteklosti izpolnjevali svojo sportno in tudi nacionalno dolžnost, ni več vprašanje JNS. To je sedaj naše vprašanje, ki ga bomo mi rešili tako, kakor smatramo za najbolje. ... Od zdaj naprej se bo ta stvar reševala brez njih. Zdaj in za bodoče sporočamo JNS, da so klubi, ki so izključeni, ustanovili ta JNS ne za današnjo kličko, temveč za ljudi, o katerih se je mislilo, da bodo hoteli in znali upravljati naš sport.

Klubi, ki so izključeni, obstojajo že nad 30 in še več let ter ne bodo nehal delati tudi v bodoče izven današnjega JNS. Nič, najmanj pa JNS, ne bo mogel preprečiti dela naših klubov, ki bodo šele sedaj pokazali, kako so močni in kako sposobni. Iz tega edinega komentarja se lahko vidi, da so odgovorni ljudje pri HŠS odločeni voditi začeto akcijo do skrajnosti in tako ali tako ostati združeni v novo ustanovljeni nogometni organizaciji, ki je trenutno omejena na tri — toda niti v teh treh podsavezih ne dosledno — prejšnje podsaveze JNS.

Informacije, ki jih imamo glede stališča ljubljanskega podsaveza in slovenskih nogometnih klubov v tem sporu so razmeroma zelo skromne. Odločilni funkcionarji našega podsaveza, ki so imeli pri urejanju tega spora veliko posredovalno vlogo, so bili pri tem delu skrajno previdni in se za enkrat prav za prav še niso opredelili niti za Beograd, niti za Zagreb. Res je, da so v teku razgovorov s predstavniki JNS in HŠS načeli razne možnosti čim ugodnejše pozicije za slovenske klube v novo nastali situaciji, toda obvezno še niso storili nobenega koraka. Kakor kaže, meni LNP — najdalj do otvoritve prvenstvene sezone — počakati še s to važno odločitvijo. Razlogov, ki govorijo za njegov ostanek v Beogradu ali pristop k Zagrebu, je več in so zelo tehtni, tako da je ta stvar brez dvoma vredna temeljitega premisleka.

Finska olimpiada in svetovni rekordi

Včeraj dne 20. julija t. l. se je začelo zadnje leto XI. olimpiade, kajti natančno 366 dni pozneje se bodo v prestopnem letu 1940 začele otvoritvene svečanosti za XII. olimpiado v helsinskem stadionu. Ob takšni priliki se nam kar samo vsiljuje vprašanje, kakšne meje bodo človeške sposobnosti v borbi za zlate olimpijske kolajne dosegle pri prihodnjih olimpijskih igrah.

Po pravici se zatrjuje, da se večina svetovnih rekordov doseže na manjših prireditvah, ki se jih udeležijo le majhno število atletov. Vzemirjenje in odgovornost za zastopanje naroda in države prepričata na olimpijskih igrah marsikaj vse načrte o neverjetnih rekordih.

Holandska plavalca Waalbergova in dansko plavalno čudo Hwegerjeva sta pri prav neznatnih tehničarjih dosegli »moške čase«. Druga primera sta n. pr. rezultat Torrancea v metu krogla na 17.40 m v Oslu in čas Egnestangena na 1500 m (2:13.8), ki ga je dosegel v hitrostnem drsanju preteklo zimo v Davosu. Med te rekorde lahko pristojevo tudi zadnji Mäkijev svetovni rekord na 5000 m s časom 14:08.8.

Pri olimpijskih igrah je zrak tako rekoč nasičen z elektriko in udeleženci so razen zaradi številnih predtekmovalnih tak izmučenih, da za svetovne rekorde nimajo več prave moči. Treba je zmagati in odhod izvirja, da so olimpijske zmage le redko tudi svetovni rekordi.

Izjemi glede tega pa sta bili olimpiadi v Los Angelesu in Berlinu. Tamkaj so številne rezultate v sekundah in metrih izboljšali v naostrejših borbah. Naravnost fenomenalna je bila v Los Angelesu japonska plavalna ekipa, ki je v stafeti na 4x200 m potrebovala čas pod 9 minut.

V Berlinu so na 4x100 m prvič tekli pod 40 sekund — in sicer v izvedbi Amerike. V skoku v daljino in ob palici se ni nihče od štirih najboljših v Berlinu prej dosegel 8 oziroma 4 metre. Dalje ne smemo pozabiti svetovnega rekorda malega Japonca Tajima na 16 m v troskoku. Tudi maratonski zmagovalci v Berlinu je potreboval manj kakor 2 uri in pol, disk pa je zletel preko 50 m daleč.

V mislih na izide iz Los Angelesa in Berlina bi mogli zdaj pričakovati nove rekorde tudi pri olimpijskih igrah v Helsinkih, toda vprašati se moramo, v kateri sportni panogi. Upam si trditi, da zmagovalci na 10.000 m ne bo potreboval pol ure, da si bo priboril zlato kolajno in bo čas najboljšega v teku na 3000 m z zaprekami pod 9 minut.

Mnogi strokovnjaki zatrjujejo, da se bo olimpijski rekord v metu kopja po olimpiadi 1940 gasil najmanj na 80 m, toda to je po mojem vendarle previsoko. Lahko je, da bo nov svetovni rekord v tej disciplini dosežen še pred 25. julijem 1940, toda olimpijski zmagovalci se bo moral bržkone zadovoljiti z rezultatom od 75 do 76 metrov.

V metu kladiva so nemški metalci nemagajljivi in treba je skoraj gotovo računati z novim rekordom okoli 60 m.

V plavanju pričakujejo predvsem pri ženskah izredno lepe izide. Kaže, da bo na 200 m prsno dosežen boljši čas od 3 minut in tudi na 400 m prosto bo prva znamka pod 5 minutami.

Meje se premikajo in rekord, ki so se našim očedom zdeli še neporisljivi, padajo zdaj dan na dan že na kolena...

Sulo Keltka (Helsinki)

Pripor gospoda Kusoczninskega

Z velikopoteznim tolmačenjem pojma amaterstva pri poljskem olimpijcu Kusoczninskem, ki je leta 1932 v Los Angelesu zmagal v teku na 10 km s časom 30:11.4, se je morala poljska lahkoatletska zveza baviti že pred letom dni. Nedavno se je podobna afera ponovila, toda v toliko resni obliki, da skoraj ni verjetno, da se bo dala pokriti z znanim plaščem krščanske ljubezni do bližnjega.

Kusoczninski je pred kratkim startal v Katovicah in je takrat za svoj nastop zahteval razen odškodnine za vožnjo, prehrano in stanovanje v najboljšem hotelu tudi še nagrado v obliki pribora za 12 oseb. Njegov varšavski klub je povrh vsega stavil tudi zahtevo — za 500 zlotov odškodnine.

Na tej prireditvi pa je bilo najhujše, da mojster Kusoczninski v svoji disciplini sploh ni zmagal, temveč eden izmed povabljenih treh madžarskih atletov, ki mu je seveda kot zmagovalcu pripadlo dragoceno darilo — pribor za 12 oseb.

Toda Kusoczninski je le prišel do svojega pribora! Po povratku v Varšavo si je kar v trgovini izbral lepo garnituro za 12 oseb, ki je stala nič manj kakor 1200 zlotov — ali po našem okoli 12.000 dinarjev — račun za ta nakup pa je poslal prirediteljem v Katovice.

Ker tamkaj niso imeli več denarja in potrpljenja — saj so morali naknadno plačevati še razne vožnje poljskih atletov s takšji od hotela do kolodvorja in še marsikaj drugega — je počila bomba.

Poljski sportni tisk je zdaj planil po Kusoczninskem ter zahteval najstrožjo preiskavo in kazen. Najbolj zanimiva je ugotovitev enega izmed sportnih listov, ki pravi, da so vsi stroški za tri madžarske atlete znašali samo 1.300 zlotov, medtem ko je samo pribor g. Kusoczninskega stal 1200 zlotov in ga razen tega sploh ni bil upravičen prejeti.

Preiskava je zdaj v teku in radovedni smo, kako bodo napravili s tem priborom in kako bo g. Kusoczninski še kdaj nastopil kot amater na sportnih prireditvah.

Sestanek motociklistov v Novem mestu in Trebnjem

Motociklisti Hermesa v Novem mestu in Trebnjem sklicuje za nedeljo 23. t. m. članski sestanek v Novem mestu in Trebnjem. V Novem mestu se bodo člani ob pol 11. dopoldne zbrali v gostilni Koklić, nato pa isti dan ob 14. v Trebnjem v gostilni Tomšič. Pozivajo se člani obeh sekcij, da se sigurno udeležijo teh sestankov.

Obenem pa se vabijo tudi motoristi in prijatelji motociklizma iz okolice Novega mesta in Trebnja, ki doslej še niso nikjer včlanjeni, da pridejo na ta sestanke. Po sestanku v Trebnjem bodo udeleženci priredili kratek izlet na Catež.

Letošnji jugoslovanski derby bo v nedeljo 13. avgusta na dirkališču na Cveni pri Ljutomeru. Na tem dirkališču bo 13. in 15. avgusta več kasaških in galopskih dirk.

Iz Ptuja

j— Drava je spet terjala žrtev. V torek popoldne se je zbralo na bregu Drave na Vičavi mnogo mladine. Med kopali je bil tudi 14letni dijak meščanske šole s prihodnjim Vladimir in pekovskega pomočnika iz Štuhov. Med plavanjem je začel v vrtnec in utonil.

j— Sokolska četa v Markovcih pri Ptui, kjer je rojstni kraj našega nepozabnega nacionalnega delavca dr. Ljudevita Pivka, si je naedla za Petrovo petletko lepalo, da si zgradi svoj dom. Ta načrt se zdaj uresničuje. Vsa dela pri tem domo bodo v kratkem času končana in je četa že določila 3. september kot dan otvoritve. Vsa bratska društva se naprošajo, naj na ta dan ne določajo svojih prireditev, pač pa naj organizirajo vse prijatelje domovstva, da prihitijo v Pivkovo ožjo domovino in tako moralno in gmotno podprejo to delavno sokolsko ednico.

j— Vlomilce v skladišče so našli. Pretekli teden je bilo vlomljeno v skladišče trgovca Brezovnika. Tatovi so mu v temni noči z avtomobilom odpeljali osem sodov bencina. Polizvedbe so dognale točen opis tam stoječega avtomobila, ki ga je videl neki pasant. Na podlagi tega opisa je mariborska policija odkrila ta avto, katerega lastnik je neki mariborski spediter, poleg tega pa tudi glavnega krivca, brezposelnega šoferja Ivana Baumaana od Sv. Lovrenca na Dravskem polju, ki je zaradi sličnih dejanj že odsedel šestletno robijo.

Iz Zagorja

z— Ves promet v litijškem srezu prepovalan. Sresko načelstvo v Litiji je obvestilo občine, da je zaradi razširjenja silnavke in parkljevke do nadaljnjega prepovedan ves promet z živino v litijškem srezu. Živina iz tega sresa ne sme v drugi srez. Tudi vsak pristop v hlev morajo živinorejci zabraniti. Prav tako morajo vsa nova obolenja takoj javiti svojim občinam.

z— Občinski proračun potrjen. Banska uprava je potrdila vse točke proračuna z izjemo trošarine na elektriko. Kot razlog za neodobitev se navaja, da je ta trošarina škodljiva za razvoj domače industrije, ker podražuje produkcijo in zmanjšuje konkurenčno zmoglost. Navaja se tudi, da občini ta dohodek v novem proračunskem letu ni potreben, ker se bodo izdatki lahko poravnali iz osrednjega davščin, predvsem iz doliak na direktne davke. ... znesek, ki ga je pričakovala občina iz trošarine na elektriko, zagotovi, je banska uprava s TPD napravila dogovor, da bo v primeru potrebe sama družba krila primanjkljaj.

Sokol

Zbor obmejnega sokolstva

V nedeljo 23. t. m. bo v Planini pri Raketu na skrajni zapadni meji zbor obmejne sokolstva in naraščajski dan, združen s razvijem naraščajskega prapora. Osmutek za prapor je napravil akad. slikar br. prof. Viktor Cotič, izdelal pa ga je dr. osrednji zavod za ženski domači obrt. Prapor bo posvečen »Neznanemu borcu« za Jugoslavijo, kateremu kumuje zastopnik vojnih dobrovoljcev iz Ljubljane.

Živimo popolnoma na meji in opravljamo važno nacionalno in telesno-vzgojno delo. Naš nedeljski nastop bo zunanji izraz našega vztrajnega dela. Na skrajni meji hočemo pokazati, koliko nas je, ki čutimo jugoslovansko in slovensko in smo nosilci idej velikega kralja mučenika.

Spomnili smo se žrtve, ki so darovale svoje življenje na oltar domovine in enemu izmed njih bo posvečen naš prapor. Vojni dobrovoljci in kladivarji Jugoslavije, ki so nam zgradili prelepo domovino, bodo kumovali našemu praporu.

Okoli našega prapora se bo zbirala obmejna sokolska mladina in za njim bo šla v strnjanih vrstah, če bo treba braniti našo ljubljeno zemljo.

Vabimo vsa br. društva in sokolsko javnost, da se udeležijo naše obmejne manifestacije v čim večjem številu.

Poslužite se vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 10. dopoldne. S postaje do Planine bo gotovo brezplačno prevažal avto.

Sodelovala bo vojaška godba 40. pp. iz Ljubljane.

— Sokol Zgornja Šiška. Po dveh lepih prireditvah — telovadni akademiji in otvoritvi doma z javnim nastopom, pripravlja Sokol Zgornja Šiška za nedeljo 23. t. m. veliko tombolo s prav lepimi in praktičnimi dobroti. Že število glavnih dobrotok — 25 — je lepo, poleg njih pa še 300 manjših. Pričakovati je, da bo tudi to prireditev obiskalo mnogo prijateljev Sokola — pa tudi oni, ki si žele lepih dobrotok. Za konec avgusta pripravljajo dramatični odsek predstav na prostem, prednjaški zbor pa pripravljajo svečano proslavo Kraljevega rojstnega dne s štetim tekom z bakljami, ognjemotom, improviziranim nastopom, nagovorom in narodnim kolom. Konec septembra pa bomo uprizorili prvo predstavo na lastnem odru, ki ga hočemo otvoriti z izvrnim, domačim delom. S septembrom se tudi preselimo z vsem delom v naš novi dom, kjer bomo znova odprli svojo knjižnico, na novo čitalnico, prirejali dramske in lutkovne predstave ter predvsem naravno marljivo telovadili. Vse, ki so dobre volje, bratski vabimo v naš krog. Sodelavci ni nikdar preveč. Zdravo.

Smrtna žrtev kolesarja

Mokronog, 20. julija
V tedenski zgodbi francoskega šla nad 50 let stara zasebnica Popandina Zavrla iz Doline v Mokronog h krščanskemu nauku po cesti, ki drži od Zalostne gore. Ko je prispela že skoro v dolino, je nenadno iz iste smeri privozil na kolesu 28letni Alojz Gliha z veliko brzino. Zvonil je, a Zavrla ni slišala zvonca. Ko se je pripeljal tik do nje, je skočila v stran. Nesreča je trenetna, da se ji je kolesar prav v tistem trenutku hotel izogniti in se tako z vso silo zaletel v Zavrlovo. Oba sta padla. Kolesar je takoj vstal in skočil k ženi, ki je obležala nezavestna, ker se je bila z glavo zaletela ob cestni kamni.

Medtem so prihiteli drugi ljudje na kraj nesreče in eden je stopil v Mokronog po vozika. Nezavestno ženo so nato z vozom odpeljali na njen dom, kjer je kljub zdravniški pomoči umrla za hudo poškodbo. Izdihnila je kake dve uri po nesreči. V torek so nesrečnico, ki je bila mima in varčna žena, pokopali v Mokronogu. Kolesar Alojz Gliha ni toliko kriv, ker je pravilno vozil na desni strani in je tudi na vso moč zvonil. Nesreča se je zgodila zaradi tega, ker je Zavrla begala pred kolesom po cesti.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Pripombe k Malovim »Problemom slovenske zgodovine«

Na prošnjo avtorja priobčujemo naslednje:

Da bo vsem jasno, ali sem se v resnici zmotil pri ocenjevanju Malovega dela *Probleme aus der Frühgeschichte der Slovenen* podajam v naslednjem k Malovi polemiki v »Slovenec« 14. in 15. t. m.) nekaj prav značilnih stvarnih popravkov. Žal mi je sicer, da se stvar mora obravnavati v dnevnem časopisju, toda krivda za to ne zadene mene.

1. M. me opozarja na to, da se je panonsko-italijanska meja premaknila iznad Vrhnike na Trojane, pri tem pa pozablja ali noče navesti, da se je oktobra 1. 488. spet premaknila na Hrušico in da je bila potem takem 1. 568., ko se je Avbohn povzpel na Mons Regius, že 80 let zopet v gorovju ob Vipavski dolini (seveda ne v Vipavi, kakor je M. »popravila« moje besede).

2. Bežen pogled na zemljevid naše zemlje z vrtnimi antičnimi mejami pokaže nesmiselnost trditve, da leži Učka gora ob tromejnici Dalmacije, Panonije in Italije (oddaljena je od njega blizu 40 kilometrov, in ne dosti manj tudi od najbližjih točk dalmatinsko panonske meje!) in da panonsko-italijska meja od Julijskih Alp do panonsko-dalmatinsko-italijske tromeje ne spada v vzhodno mejo Italije.

3. Tudi če M. razume pod imenom Canzauci, ki ga Ademar prinaša med plemenski imeni, »obče ime zastopnikov upravne organizacije«, mu ne dovoljuje niti oblika tega naziva v sodobnih analih (canzauci princeps Avarum, Canzauci princeps Avarorum) niti njegov pomen (—ali naslov ali ime najvišjega kana), da bi popravljal na podlagi dvesto let mlajšega Ademara, ki je na tem mestu svoje viro očitno napak razumel, obliko starih virov v Canzauci (ker olajša pomanjkanje črke i kombiniranje s kasazi) ali njihovih vsebino s tem, da trdi, da je to naziv kakih nižjih členov obrske upravne organizacije. Ne glede na vse drugo bi bilo pa tudi dovolj čudno, da bi morali potemtakem biti te vrste dostojanstveniki naseljeni po deželi v strnjanih skupinah po vaseh, kar bi morali sklepati po imenih vasi, ki so v zvezi s kasazi, in po podatkih o kasazih iz poznejše dobe.

4. M. zanika obstoj Hrvatov na Koroškem. Odkod torej naziv »pagus Chrouatic« in imena vasi, ki so v zvezi z imenom Hrvat? (Razlikovati je seveda treba obstoj Hrvatov sam na sebi in Hauptmannovo hipotezo o vodilni vlogi Hrvatov na Koroškem, ki jo tudi jaz priznavam le deloma.) Da je enačba Ilirik—Norik (glede poročila Konstantina Porfirgeneta) glavna Hauptmannova utemeljitev hrvaške vloge na Koroškem, o tem je prepričan samo M., Hauptmann sam (VSWG 21 1928) je drugače mnenja.

5. M. me vprašuje, kje je Hauptmann vsaj dokazoval obstoj štajerskega Hrvaškega okraja, dasi ima v kritiki prizade to mesto citirano (op. 4 str. 318: VSWG 1928 266 sl.).

6. M. trdi, da se lista iz ok. 1. 1000, ki govori tudi o »sužnjih« nanaša na pose-

R A D I C

Petek, 21. julija
Ljubljana, 12: Z naših vrtov in grede (plošče). — 12.45: Napovedi. 13: Napovedi. — 13.20: Vesela godba radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. 19.30: Kotiček SPD: Lepota naših planin v poletju (dr. Arnost Brilej). — 19.30: Nac. ura. — 20: Plošče. — 20.10: Zenska ura: V življenju zaznamovani (gđc. Anica Lebarjeva). — 20.30: Komorni trio: gđc. Fr. Ornikova, gg. Č. Šedlbauer in M. Lipovšek. — 21.15: Pester koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.20: Angleske plošče. — 22.50: Espe-

rantsko predavanje.

Bogo Grafenauer

L. WINDEK:

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Prav tisti dan je prišel srbski poslanik na Dunaju dr. Joca Jovanović v c. in kr. finančno ministarstvo ter poprosil ministra dr. viteza Bilinskega za razgovor v nujni zadevi. Poslanik je bil dobil od Pašića sitno nalogo, da na Dunaju previdno, a vendar razumljivo opozori na nevarnosti, ki bi se jim prestolonaslednik izpostavil na potovanju v Bosno. Ruski poslanik v Beogradu, Nikolaj pl. Hartwig, je bil svojega starega prijatelja Pašića zadnje dni jako resno posvaril pred snovanjem zanesenih domoljubov, o katerih je bil prodiral glas do samega Petrograda. Rusija še ni bila dovolj pripravljena na vojno, in petrogradska vlada se je bala usodnih posledic nasledkov, če bi dogodki pokazali, da so bile govorice o zaroti proti Francu Ferdinandu osnovane. Zato je bil boledni ruski poslanik nujno naprosil ministrskega predstavnika, naj onemogoči naklepe atentatorjev in zveže snovalec roke. Zvezati roke — kakni in komu? Pašić, ki je bil že pred mnogimi tedni sklenil posvariti Dunaj, naj ne pošilja prestolonaslednika v Bosno, je po razgovoru s Hartwigom ukazal srbskemu poslaniku na Dunaju, naj neutegoma sporoči to svarilo tistim dunajskim osebnostim ali uradom, ki so poklicani,

da stopijo z ogroženim prestolonaslednikom neposredno v stik. Poslanik, ki mu je bilo na izbero, da gre k ošabnemu grofu Berchtoldu ali k Bilinskemu, se je rajši obrnil do finančnega ministra. Jovanović ni hotel izdati, da podvzema svoj korak po nalogu srbske vlade; kajti ta seveda ni smela misliti ne slutiti, da se pripravlja na Franca Ferdinanda atentat. Poslanik je nastopil zelo skromno, proseč, naj sme izkazati finančnemu ministru, ki so mu poverjene bosenske zadeve, nekaj pomislekov, ki jih zbujajo prestolonaslednikovo nameravano potovanje na jug. Srbija, tako je rekel poslanik, je po »albanski rešitvi«, ki jo je dosegla dunajska diplomacija, izgubila znaten del dobička, ki ga je dobljena vojna obetala zmagovalcem. Zato prevladuje pri velikem delu srbskega prebivalstva mnenje, da je Avstroogrski Srbom kaj malo naklonjena. Prireditve manevrov v Bosni, ki meji ob Srbijo, občuti ta del srbskega prebivalstva kot izjavi. Seveda je jasno, da nezaupanje nimajo prav; saj se manevri ne bodo vršili ob srbski meji, temveč globoko v notranjosti Bosne. Vendar pa je treba računati s temperamentom zlasti mladih ljudi, ki se dajo v svoji vročernosti tako radi zanesti, da store kaj nepremišljenega. Zdjaj poročajo listi, da se je avstrijski prestolonaslednik sklenil udeležiti manevrov in obiskati deželno glavno mesto Sarajevo, to pa celo na dan 28. junija, na Vidov dan, na srbski narodni praznik, ki zbujajo v vsakem srbskem domoljubu prav posebno vroča čustva. Upravičena je misel, da bi se utegnili zgoditi v takšnih okoliščinah kaj nepopravljivega. Poslanik si šteje zaradi tega v dolžnost, da opozori ministra na nevarnost, ki gotovo ne bi več obstajala, če bi prestolonaslednik preložil obisk Bosne na kasnejši čas.

»Ali ne bi mogli točneje opredeliti nevarnosti, ki jo naznačujete, ekscelencija?« je vprašal Bilinski. »Se točneje? Ekscelencija, ne samo meni, ampak tudi ekscelenci Potiorku v Sarajevu utegne biti znano, kako rada se sproži puška v razburjenih dneh. Sicer pa sloni vse, kar sem pravkar rekel, samo na domnevah.« Bilinski se je zahvalil in jel ugrabiti, kaj naj stori. Prestolonaslednik mu ni bil naklonjen; minister je bil varovanec mumijskega kabineta v Schönbrunnu. Franc Ferdinand je bil že nekajkrat neprijazno nastopil proti njemu. Niti vojaška pisarna niti prestolonaslednikov višji dvorniški urad nista bila smatrala za potrebno, da bi uradno ali vsaj neuradno obvestila ministra o nameravanem prestolonaslednikovem potovanju v Bosno. Zato si tudi on ni štel v dolžnost, da bi dostavil svarilo vojaški pisarni ali prestolonaslednikovemu višjemu dvorniškemu uradu. Bilinski je sporočil ministru vnanjih zadev vsebino svojega razgovora s srbskim poslanikom, češ, naj Berchtold posvari prestolonaslednika, ako hoče. Berchtold je smehljaje se vzel poročilo na znanje. »Ali so ti Srbi smešni!« se je namuznil. »Če nas ti svarijo, prav gotovo ni nevarnosti. S takšnimi neumnostmi nadvojvode ne bom vznemirjal. Potiorek naj dobro pazi, to zadostuje.« Berchtold je opomnil generala Potiorka, naj »dobro pazi«. Potiorek je zabaval: »Ti pametni gospodje na Dunaju mislijo, da so se z žlico najedli modrosti. Dobro naj pazim! Kakor da ne bi že

tako dovolj pazil! In kakor da vsa odgovornost na mojih ramah!«

POT V SARAJEVO

Železniški uradnik Ciganović je bil s svojimi učenci zadovoljen. Princip, Grabež in Cabrinović so se s strastno vneto učili streljanja. Pištola jim je bila že po dveh dneh domača stvar, nič več ne strašna in uporna. Vsi trije so bili dobre glave; celo strogi podčastnik, ki je zamenjal železniškega uradnika, je moral priznati njihovo spretnost. Strelišče je bilo njihovo, poskrbljeno je bilo, da jih ni nihče motil. Princip in Grabež sta se lahko vadila vsak dan po nekaj ur. Cabrinović, ki je še vedno delal v državni tiskarni, je stoprav po delu ves utrujen in upehan prihajal na strelišče. Pogled na orožje in na tovariša mu je preganjal trudnost. Princip in Grabež sta streljala molče in zagrizeno. Črkostavec je moral hoče noče brzditi svojo zgovornost, ki je bila ostalim zoprna; to mu je bilo težje od streljanja. Gimnazijca sta se ogibala vsakega razgovora s Ciganovićem in podčastnikom. Ne le, da nista marala govoriti, ampak celo misliti sta se branila. Na nič ne misliti, ničesar ne preudarjati, ničesar ne tehtati; šlo je samo za to, da si izurita oko in roko.

Upali so, da jim bodo pustili mnogo časa, dovolj, da postanejo izvrstni strelci. A že dne 28. maja je prišel Ciganović pred jutrnjim svitom k Principu in Grabežu na stanovanje — gimnazijca sta imela skupno sobico z eno posteljo — in rekel, da pouka v streljanju ni moči nadaljevati, ker je neki častnik, ki namenu zoročnikov ni bil prijazen, nekaj zavohal o njihovih obiskih na strelišču.

Mali oglasi

Letovišče

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Morsko letovišče

V lepem mirnem kraju ob morju, od Sušaka oddaljen 1 uro vožnje s parnikom. Prvovrstna dunajska kuhinja. Pension din 36—40 dnevno, vključno z vsemi takimi in kopališčem. Pension »Biser« Sv. Jakov - Šiljevica. 17363-38

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Hotelski sluga

več nemščine, kaviere zmogel, dobi stalno mesto v hotelu Strukul. 17661-1

Prvovrstno

natakarico in plačilno obem, mlado čedne zunanosti, sprejem v centru Ljubljane, Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17650-1

Ključavničarja in

elektromehaničarja, mlada, samostojna v delu, sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17656-1

Pomivalko in

mlajšo moč za vsa hišna dela, potrebujem za takoj. Restavracija Kokalj, Trbovlje. 17613-1

Perfektno

kuharico z večletnimi izpitnimi v dobri, večji gospodski hiši sprejem takoj ali 1. septembra. Ponudbe s prepisi pričeval na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zdrava«. 17638-1

Več dobrih tesarjev

sprejme tesarji mojster Josip Kregar, Povšetova ul. 19, Ljubljana. 17646-1

Več natakarič

dobre servise, sprejme za čas kongresa gostilna »Sestice«. 17644-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par. za davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 12 din

Mesarski in preka-

jevalski pomočnik vesten, želi službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17647-2

G. T. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

103

A tudi redarji so v tem pristali in brž privezali svoje letalo in »Pegaza« k parniku. Gospod Vrtačnik je mahoma zagledal tik pred seboj grozeče namerjen samokres in dvojico oči, ki so mu strahovito osorno boljale v lice.

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Dvosob. stanovanje

subo, s pritlikami iše mirna družina za 1. novem. ber. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »M 89«. 17341-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Opremljeno sobo

s celotno dobro oskrbo pri boljši družini, oddam gospos. Istotam sprejemem sestanovca. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17616-23

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Gospodična

iše za 1. avgust lepo, čisto sončno sobo, najraje v bližini bolnice ali na Kodeljevem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna soba«. 17669-23a

Sobo

s posebnim vvhodom, iše trg, sotrduin za stalno blizu kavarne Evropa. Po. nudge: Kranj, Jenkova 23. 17655-23a

INSERIRAJ V „JUTRU“

Živali

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Kratkodlaka psica

nemška, z rodovnikom, odličnih staršev, 7 mesecev stara, napredaj. Lastnik L. Weiss, Metlika. 17632-27

Lovski pes

istrijanski brak bele barve z rujavimi lisami se je izgubil. Sliši na ga žvko. Najdite! Naj ga odda na Domobranski česti 7. Ivan Javornik, mesar. 17603-27

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din, za dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 20 din

Mlado damo

govorečo nemško, francosko ali italijansko, vabi zdravnik letovat. Takojšen naslov, fotografija na ogl. odd. Jutra pod »Avgusta, Dalmacija«. 17631-24

Dvignite v oglašnem

oddelku dospele ponudbe!

Agilen in podjeten. Čisto iskrena, čedna, dvočlanska družina. Dobri prijatelji, Družba, Dobra in pravilna vzgoja, Evalija, Ekstencija, Gotovina takoj, Hipermoteno, Hvaležen prijatelj, Jugosloven, Jelka, Import, Ivanka, Kuharica, Ljubitelj narave, Ljubljana, Manufakturist, Majša moč, Malo članov, Milica, Njuino 33, Nataščica, Odrasli, Od 66 140, Osamljena, Pošten, Potnik, Parfumierja, Sposoben pomočnik, Srečna bodočnost, Stalno, Soudeležba mogoča, Sodelovanje, Sposoben, Skro-

men, Simpatičen, Stanovanje hrana v hiši, Stajersko, Trilčanska, 200 tisoč din, Tanja, Takoj dober zaslužek, Tajnost, Upokojenec, Usnje, Ugodna prilika, Vas takoj poročim, Velika bodočnost, Vrnitev 1939, Vnem po dogovoru, V Slov. goricah, Veselje do dela, Zanesljiva učenka, 99-877, 16-840, 7.

PREMOG

KOKS — DRVA

nudi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 5.

Telefon 20-59.

Postrežba brezhibna.

Krasen hotel, na morju,

v neposredni bližini Sušaka

v idealni legi, z lastno plažo in veliko teraso na morju, vsem inventarjem in restavracijo, vse čisto, urejeno in kompletno, z 34 sobami, telefonom in elektriko, in barko na prodaj iz rodbinskih razlogov. — Redka prilika za stajajo ekstenzijo in bodočnost! Ponudbe na pisarno dr. Boschia — Zagreb, Tomislavov trg 19.

Klišeje

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA. Proštevno vsaj 23

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot nove

sato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Potjanški nasip 4-6

Pralica — Svetločistilnica

Uspešno delo PTL v Hrastniku

V nedeljo bo otvoritev letnega kopališča

Kot ena izmed prvih krajevnih edinic na deželi je bila ob pričetku slovenskega protituberkuloznega gibanja ustanovljena maja 1930 krajevna protituberkulozna liga v Hrastniku, ki je v času svojega dosedanjega delovanja v polni meri dokazala upravičenost do obstoja. Liga je v časih hude gospodarske krize, ki je vladala v našem industrijskem kraju, izdatno podprla tedaj na šolah uvedeno mlečno akcijo, zavedajoč se, da se mora otroški organizem krečiti, da postane odporen proti jetiki. Z nastopom lige se je razmahnilo pošiljanje slabotnih otrok v večjem številu v počitniške kolonije. Liga podpira z rednimi letnimi dotacijami pristojni protituberkulozni dispanser v Trbovljah mnogo jetičnih bolnikov pa je bilo že deležnih liginih podpor v obliki

živil, denarja in zdravil.

Dve leti po ustanovitvi lige je upravnih odbor načel do takrat že večkrat sproženo, a nikdar ne izvedeno vprašanje zgraditve vsem slojem prebivalstva dostopnega letnega kopališča. Načrt zanj je izdelal brezplačno Higijenski zavod v Ljubljani, ki je tudi sicer podpiral liginde delovanje po najboljših močeh. V prva leta priprav za gradnjo kopališča pada prekomasacija občin. Hrastnik je izpadel iz območja občine Trbovlje, ki je svojim tržanom zgradila vsem zahtevam odgovarjajočo letno in zimsko kopališče. Vsi v tej smeri podvzeti podvigi so postali iluzorni; treba je bilo postaviti vprašanje zgraditve kopališča na novo podlago. Temeljna glavica za gradnjo plavalnega bazena se je nabrala med hrastniškimi prebivalstvom, ki je prispevalo znaten znesek k gradbenim stroškom v obliki brezobrestnega posojila, ki ga liga še ne bo mogla tako kmalu v celoti povrniti vsem nlemenitim podpornikom.

Spomladi 1935 se je pričelo z gradbenimi deli za plavalni bazen, ki jih je banska uprava, ki tudi vsa leta sem gmotno podpira izvedbo gradbenih del, omogočila z večjo denarno podporo. Avgusta 1935 ko je bil spjeljan provizoričen dovod vode, je bil predan plavalni bazen v velikosti 11-krat 25 m uporabi. Od tedaj pa vse do danes še ni prenehalo gradbeno delovanje, ki ga vsa leta sem s hvalevrednim umevanjem podpira domača občina Hrastnik-Dol.

Namestu provizorične ute, ki je prvi dve leti služila kot kabina, je leta 1937 zrastle poslopje za kabine, ki je tudi danes šele komaj do polovice dograjeno. Z dovodom vodovodne vode iz občinskega vodovoda, ki je spjeljan k phram, se je priljubljenost kopališča še bolj dvignila.

Vsa leta sem je ostalo odprto vprašanje bazena za otroke, ki je bil končno letos zgrajen. Velik je 3x5 m, globok 50 do 60 cm, poln bistro, vodovodne vode v veliko veselje onih, ki jim »velikost« ne dovoli vstopa v plavalni bazen.

Zgrajene, a vendar še ne popolnoma dograjene kopališke naprave, bo v nedeljo 23. t. m. ob 11. blagoslovil domači vikar F. Prelog, ob 15. pa se bodo pomerili med seboj v plemeniti tekmi plavalci domačega Sokolskega društva in Sportnega kluba Hrastnik. Mimogrede velja omeniti, da se je v soboto 8. t. m. zvečer ob svitu reflektorjev vršila prva nočna plavalna tekma sokolskega okrožja Trbovlje, ki je izpadla v popolno zadovoljnost tako tekmovalcev kakor tudi gledalcev, ki jih je bilo mnogo.

Ko se končuje prva etapa gradbenih del, bodi izrečena zahvala vsem, ki so ligo pri njenem delu do sedaj podpirali v tej ali oni obliki, obenem pa tudi prošnja, da ji v bodoče svoje podpore ne odrečejo, saj čaka na rešitev še na več desetstisoč dinarjev proračunava ureditev dovoda studenčnega vode, dograditev poslopja s kabinami, obložitve okolice bazenov z betonskimi ploščami itd. In končno morajo priti do svojega denarja tudi oni, ki so v hvalevrednem spoznavanju velike potrebe javnega kopališča v